

היינט פארמאגט

№ 58

Łódź, Poniedziałek, 6 marca 1933 r.

עלפטער יאהרגאנג

№ 58

אדרס רעדאקציע און פארשטאנד: פלאצט 21, טעל. 224-71. — 224-71. אדרס רעדאקציע און פארשטאנד: פלאצט 21, טעל. 224-71.

היינטער'ס ביימיש האט געזיגט

נאציאנאל-סאציאליסטען צוזאמען מיט'ן בלאה פון די „שווארץ-ווייס-רויטע" בילדען א מערהייט סהאנדאריעזע וואהל-מיטלען. — ארעסט פון אנפיהרער פון דער אפאזיציע אין דעם וואהל-טאג

ניסטען. 1 היטלעריסט אין דער היטלעריסטען געזעלשאפט. מ'האט ארעסטירט פיל קאמוניסטען. בערלין, 5 (50. טעל.).

לויט די רשימות האט די פערקויפונג פון די וועהלער אין בערלין בעטראפן דאסמאל 90 פראצענט. אין בעזונדערע ראיות-ביראס האט די פערקויפונג דערגרייכט ביז 95 פראצענט.

בערלין, 5 (50. טעל.).

היינט זענען דא פארגעקומען גרויסע מאנגל-פעסטונגען פון שטאלעלעמער. צו די פערקויפונגען אין לוסטנארטען האט געדויערט דיסטערפער, דער אנהייבער פון שטאל-העלם.

ס'איז איבערגעלייגעט געווארן א ווענדונג פון הינדענבורג, וואס האט פערזיכערט זיין צו רעגירונגען צו די אידעאלען פון שטאלעלעמער. אין דער שטאלעלעמער-מאגיסטראטע האבען אנטהאלטענען די 3 זיידן פון וועהלעלעם דעם 2-טען: אקסער, אלפערט און דער געוועזענער קרוינ-פרינץ פון פראנקרײך, 5 (50. טעל.).

מ'האט דא היינט ארעסטירט דעם סאג. העכער-קאמישער דעפוטאט, קאמפאניאן, 5 (50. טעל.).

פאר דער היינטיקער דייטשער געזעלשאפט האט זיך צוגעלייגט א גרויסע פראפעסטיאנטישע מאגיסטראטע. ס'איז געווען די מאגיסטראטע צווישן, און אונזערע שטעלען א שטארקע וואקס ביי דער געזעלשאפט.

בערלין, 5 (50. טעל.).

אין אלגעמיין זענען די וואהלען אין גאנץ דייטשלאנד געווען, פערזענליכע מענטשן, רוחניק. אין צוזאמענהאנג מיט די וואהלען האט זיך דאס בילד פון די בערלינער גאסען אינגאנצען געענדערט.

פאר די וואהל-לאקאלען האבען די היטלער-לייט אפגעטון אין ווייניקע מאנדירען, געארבייט מעשים, פער די קאמוניסטען האבען זיך אויסער-ליין לחלוטין נישט געלאזט מערקען.

אין גאנץ בערלין האט מען צוגעמערקט טראנספארטירען מיט דער אויפשטעל: מיט גאט און מיט היטלערן — פאר דער פרייהייט פון דייטשען פאלק!

די אייגענטליכע סיבה דערפון, וואס די וואהלען האבען געזען א רוחניקע פערלויף זענען געווען די ממש סאציאליזעציע רעפערענצעס געגען די אפאזיציעלע ארגאניזאציעס.

דאך זענען אויך אין דער היינטיקער געווען אויסנאמען.

אזוי למשל, אין און ברעסלאו ענטשטאנען א מיטגליד, פער וועלכער איז פאליצייאנט אין דער-טאטען געווארן, און עטליכע פערזענלעכע פער-וואנדעלען געווארן.

פון א ריידה היינטיק, פון די פעסטער האט מען דאס געשטעלט אויף דער פאליציי.

היינטער וואקסען איז פארגעקומען א בלוטיגער צוזאמענשטויס צווישן היטלעריסטען און קאמוניסטען.

בערלין, 5 (50. טעל.). האלט 4 ביינאכט אין דער רעזולטאט פון די וואהלען, וועלכע זענען האלטען פאר אנדערעלייגען, געווען פאלגנדער:

היטלעריסטען	17,266,000	שטימען	288	מאנדאטען
סאציאל-דעמאקראטען	7,977,000	120		
קאמוניסטען	4,845,000	81		
צענטרום	4,423,000	70		
בלאק שווארץ-ווייס-רויט	3,133,000	58		
בייזשישע פאלקס-פארטיי	1,273,000	20		

געט די וואהלען, דעם 6-טען נאכעמבער האבען די היטלעריסטען דערגרייכט 196 מאנדאטען; סאציאל-דעמאקראטען — 121; קאמוניסטען — 100; צענטרום — 70; דייטש-נאציאנאלע — 52; בייזשישע פאלקס-פארטיי — 18 מאנדאטען.

איצט צעהלט דער רייכטאם 647 מאנדאטען; פרייער — 584 מאנדאטען.

בערלין, 5 (4 פארטאג, 50. טעל.).

דער וואהל-רעזולטאט צום פריישיסען לאנד-טאג אין פאלגענדער:

אין דעם זעלבען סוף האט פאלגענדיקע געווארן:

היטלער	10,809,000	שטימען	(פרייער 8,007,000)
סאציאל-דעמאקראטען	3,961,000	(4,875,000)	
קאמוניסטען	3,136,000	(2,820,000)	
צענטרום	3,368,000	(3,371,000)	
שווארץ-ווייס-רויט	2,110,000	(1,524,000)	

איצט וועט דער לאנד-טאג האבען 475 וועלכע (פרייער געהאט — 423) פון וועלכע עס וועלען זיין 210 היטלעריסטען (פרייער — 162); סאציאל-דעמאקראטען — 79 (פרייער — 93); קאמוניסטען — 68 (פרייער — 57); צענטרום — 68 (פרייער — 67); שווארץ-ווייס-רויט — 42 (פרייער — 42); דאטען.

היינט שטעלען זיך אפ ארע מעקסטייל = פאבריקען

אנהויב פונ'ם טעקסטיל-שטרייך אין לאדז אויפראווינץ

ריקען צווישן צו ארגאניזירן פאבריק-שטרייך קאמיטעט. צו דעם זעלבן זענען אויך אויסגעפאר דער געווארען די דעלעגאטען פון דער פאבריק-געזעלשאפט וואס זיך די פערזענלעכע 1 א 2 גער בייטאג.

היינט, פון סאמע אינדערייזען אן וועלען אין בעזונדערע פראפעסטיאנטישע פערזענלעכע פאקטאנען פון ארגאניזירן וועגען טעכנישע אופנים פון ארגאניזירן דעם שטרייך. בייטאג וועלען בעזונדערע דעלעגאטען אפגעבען דער שטרייך-קאמיטעט פון דער בייטאג וועגען דעם פערלויף פון דער אקציע אויף די פאבריקען.

די אפשייטען פון די בעזעלען פון דער דעלעגאטען-פערזענלעכע וועגען אפגעשיקט געווארן צום קרייז-ארגיניסט-אינסטעקטאר.

אויך דער פערזענלעכע וועגען אויך געווען אונזערע ארגיניסט-פאקטאנען פון דער בייטאג וועגען דעם שטרייך-קאמיטעט און אויך זיי שליסען זיך אן אין דער שטרייך-אקציע.

די פערזענלעכע פון דער יידישער אקטיאנען פון טעקסטיל-פערזענלעכע האט בעזעלען צו דעם אלע קראפט-וועגען מיט די בעזען צווייגען זיכער וועטען פון די פאבריקען און באלאטער וועגען זיך אפגעלייגט אין אלגעמינעם טעקסטיל-שטרייך און היינט נישט צוטרעטען צו דער ארגיניסט-וועג, מאנטאג, 5 באכטיגא קומט פאר אויך ארגאניזירן 9 א פערזענלעכע פון אלע באלאטער וועגען און טיכער-וועגען פון די פאבריקען.

ווערען אויסגעפארשט, אז פון מאנטאג, דעם 6. ד. ה., פון 6 אינדערייזען וואלען די פערזענלעכע אין אלע פאבריקען.

(2) די פערזענלעכע פאדערען צו פערקיר-צו די ארגיניסט-בויט אויף 36 שעה'ן אין דער וואך, בכדי בעזענדיקען זיך דער וואקסענער-דער ארגיניסט-בויט. גלייכצייטיג וועט פרא-טעסטירט גענען דער כחנה פון דער רעגירונג: איינצופירען א 48-שעה'דיקע ארגיניסט-וואך, און צו פערקלענערען אויף א העלפט די ארגיניסט-וואך לויבען. ווייטער פראפעסטיאנטישען די פערזענלעכע גע-גען דעם פערקלענערען די סאציאלע פערזענלעכע וועגען.

(3) די פערזענלעכע שטעלען פעסט, אז די דעלעגאטען-אקציע פון דער ארגיניסט-בויט אין דער טעק-סטיל-אינדוסטריע, וואס וועט איינגעפירט דורך די פאבריקאנטען, וועט און וועט וועגען וועגען און שפירען, צווישן אן די ארגיניסט-אקציע נעשטערנעטע ארגיניסט, וואס דאס ווירקט ווער-שלעכט אויף דער געוואנד. בולט וועט זיך עס אן ביים צווייגען די וועגען צו פערזענלעכע 3 און מער שפירלעך, נישט איינגעפירטע דערביי קיין טעכ-נישט אויסגעפירטע, און ארגיניסט-בויט נישט ענטשפערענדיקע מאטעריאל א. א. ו.

די דאגער 3 רעזאלוציעס זענען דעם ער-פערזענלעכע 700 דעלעגאטען אינגענומען געוואר-רען איינשטייג.

די שטרייך-אקציע איז איבערגעווען געוואר-רען אין די הענד פון די פראפעסטיאנטישע פערזענלעכע גלייכצייטיג זענען אלע אונזערע דעלעגאטען אויס-געפארשט געווארן, אז זיי וואלען אין וועגען פאבר-יקען.

גאנצע טעקסטיל-אינדוסטריע, ס'די ארגאניזירטע, ס'די נישט-ארגאניזירטע, בכדי אזוי ארום אויסלער-מינירען די קאמוניזאציעס פון די אינדוסטריעלע, ווי עס איז געשענען פארן איבער-דייטשען דעם אפ-מאך פון יאהר 1928.

אין זיין אויספיר האט דער רעפערענצע ארגיניסט-בויט, אז מחמת דער פערקלענערטער שטעלונג פון די פאבריקאנטען, איז די ארגיניסט-אקציע-געבליבען נאך צו שטייטען — צו שטייטען ביז א צעהן.

נאך שטערקאוסקין האט אין גאנצען פון „פראטא" געדעקט דער דעם. וואקסענענען און דער-לייטער צינאטאן, ווי אויך דער פאקטאנען פון קריסטליכע ארגיניסט-פאבריקען. קענען-אוסקין.

די רעדערס האבען זיך סאלידאריזט מיט די אויספירען פון דעם. שטערקאוסקין, און הא-בען פעסטגעשטעלט, אז די שטעלונג פון די דער-ארגיניסט-בויט פארשטענדיק איז ארגיניסט-בויט, און די רעפערענצע-אקציע האבען גענומען אנטהאלטען פארשטענדיק פון לאנד און פראווינץ. אלע האבען זיך ארגיניסט-בויט פאר-שטעלט, וועלכע מ'זעט דעם ווערען ביז צו ארגיניסט-בויט נאכדעם, און צום שליסען א קאלעק-טיווען אפמאך. די רעדערס האבען ווייטער ארגי-ווערן, אז די שטרייך-אקציע דארפען איבערגענומען די פראפעסטיאנטישע פערזענלעכע, וועלכע מ'זען צו דעם צוועק אויסטיילען א ספעציעלע שטרייך-קא-מיטע.

נאך דער דיסקוסיע זענען ארגיניסט-בויט וויי-רעזאלוציעס פון פאלגענדען אינהאלט:

(1) אלע טעקסטיל-אינדוסטריעס פון לאנדער קרייז

(א) בעסטען איז אין וואל פון קינג, אשווארץ-טאג פארגעקומען ארגיניסט-בויט פערזענלעכע פאקטאנען פון די היי פראפעסטיאנטישע פערזענלעכע קלאסען-פערזענלעכע, „פראטא" און „כא-דע" — ס'זי פון לאנד, ס'זי פון פאבריקען, ארגיניסט-בויט, טאמאטא, רוח-אפאזיציע, בעלזאטא, דעמאקראטישע, אלעקסאנדער, קאנטאטאט, קא-ליש, פערזענלעכע א. א. שטעט און שטעטלעך. פון דער לאנדער וואקסענענען האט געפונען דער דעפוטאט די פערזענלעכע האט געפונען דער דעפוטאט שטערקאוסקין, וועלכער האט זיך אין קורצע ווער-שער געווענדיק צו די פערזענלעכע, אז די בער-א-בונגען וואלען געפירט ווערען רוחניק.

אין זיין לעגענען רעפערענצע דערנאך האט דער פאקטאנען שטערקאוסקין אונטערגעשטאנען, אז די פאבריקאנטען וואקסען אפ פון די ארגיניסט-פאבריקען-גען, אז זיי מיינען אויס וואקסענען נישט אין אונ-טערזאגלעכע, און שטענדיק גלייכצייטיג צו צו-העכען דעם איינזיגליכען ארגיניסט-פאבריקען-דעפוטאט האט דעם. שטערקאוסקין אפטר-געבען א געווענען בערייכט פון דער קאפערענץ אין ארגיניסט-אינסטעקטאר, דעם 3. ה. ה. צו וועל-כער די פאבריקאנטען זענען נישט געקומען, צו-שיקענדיג א קיין הייזעל, אז פל זמן די ארגי-ניסט-וועלען נישט ענדערען זייער שטעלונג און וועלען ווייט אויסלייגערען די פאבריקען פון שליסען א קאלעקטיווען אפמאך אויף די יסודות פון יאהר 1928, וועלען זיי, די פאבריקאנטען, נישט פערזענלעך קיין שום אונטערגעוואנדענען. דער רעפערענצע האט ווייטער אפגעווען, אז דער קאלעקטיווער אפמאך מ'זעט צוגענומען די

פירלען זאל איינגעלאדענט ווערען

אויף דער קאנפערענץ פון די 5 גרויסע מדוכות

בעוואפנטע היטלעריסטן אויף דער דייטש-עסטרייכישער גרעניץ

בעפעהל פון דער היטלעריסטער צענטראלע שטרענג אכטונג צו געבן אויף יודען.

ווי ע. 5 (י.ט.א.) טעלעגראפיש.
די עסטרייכישע באציאנאל-סאציאליסטען האבען בעקומען א בעפעהל פון דער היטלעריסטער שטרענג צענטראלע אין בערלין, ארויסצושליסן צו וואפענעטע אפטיילונגען צו דער עסטרייכיש-דייטשער גרעניץ.

גרויסע שניי-שטורעם

נאך דער ערד-צימערניש אין יאפא

אויף די באהן-קאמוניקאציע, וואס איז צו עתה נישט געווען בעשעדיגט דורך דער ערד-צימערניש - איז אין א סך ערטער איבערגעריסען געווארען.
די לאנד פון דער בעפעלקערונג אין א סך פראווינצן, וואס זענען געטראפן געווארען פון דער קאטאסטראפ, איז דערמיט געווארען דא פילע טראגישע.

דעמאנסטראציע פון דער דערנענטערונג צווישן פראנהייך און סאוועט-רוסלאנד אין גענף

פאל באנקור, צוגעצאפען צו דאָוואַלעוואַסין און הייס איהם בעדריקט די האַנד.
דער דעמאנסטראציע ווערען זעכסט פאנ'ס פראנ-צויזישע מיניסטער האָט בולס אונטערגעשריבען די פריינדליכע בעזעהונגען צווישן די סאוועטען און פראנקרייך.
פאל באנקור האָט געוואלט דורך דעם דאָזיגען זעכסט זיגעס אונטערשרייבען פאר'ן אינטערנאציאנאלען פאָרום די נייע פראנצויזישע פאליטיק לגבי די סאוועטען.

אכטונג צייטונגס-פערשפרייטער!
מארגען, מאנטאג, דעם 6טן מערץ, פינקליך 7 א זיגער אָווער קומט פֿאַר

אנ'אלגעמיינע פערזאנלונג
מיט דער בעטייליגונג פון ראטמאן פיאמער כאַרין אין פערזאנלעך-לאקאל פאמאָרסקא 15 מיט פאָדגע-דער טאָג-אַרדננג: 1) בעריכט פון דער פערזאנלונג, וועלכע פריינדליכעס פֿאַר די מיטגלידער.

בעמל: אלע צייטונגס-פערשפרייטער מאָנען אונטערייגן קומען אין זייערע אייגענע אינטערעסן. מיט אכטונג די פערזאנלונג פון דער שטאט פערשפרייטער פון דער שטאט צייטונגס-פערשפרייטער ביים צענטראלען קליינענדרע-פערזאנלונג פאמאָרסקא 15.

אייגענע-קליניק
מיט שטענדיגע בעמלען פון

Dr. B. Donchin
פערזאנלונג 90, טעל. 221-72
נעמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אַזע-ראציע א.א.וו.) ווי אויך אמבליאָפּטאָפּיעס פון 1-9 און פון 4 ביז 7.30 אָווער.

Dr. H. LUBICZ
ספעצ. פֿאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקע. צענטראל 7, טעל. 141-32.
נעמט אן פון 10-8 פֿריה, פון 12-2 נאָכט, און פון 8-5 אָווער, זונטאָג פון 11-9 ביטאָג.

פאריז, 6 (ספ. טעל.)
די נאציאנאליסטישע, ליבערטע אין פראנק-רייך האָט בדעה צו פראפאגירען, אז אויף דער קאנפערענץ פון די 5 גרויסע מדוכות, וואס דאָרף פאקומען אין גענף דעם 8טן מערץ, זאל אויך איינגעלאדען ווערען פאליצן און בעלגיע. בזה האופן וואָלט די קאנפערענץ פון פֿינף מדוכות פערזאנלעך געוואָרען אין א קאנפערענץ פון זיבעצן.

רעוויזיע אין יודישען שטודענ-סען-פערבאנד אין בערלין

סיין שום פערדעכטיגעס ניט געפונען בערלין, 5 (י.ט.א.) טעלעגראפיש.
אין דאָס פֿאַר פֿון יודישען שטודענטען-פערבאנד זענען געקומען 20 בעוואפענטע פאליציאנטען און אדורכגעפֿיהרט א רעוויזיע. קיין שום פערדעכטיגעס איז נישט געפונען געוואָרען.

ארעסטירטער מיטגליד פון דער בערלינער יוד. קהלה

בעפרייט געוואָרען פון ארעסט בערלין, 5 (י.ט.א.) טעלעגראפיש.
דער מיטגליד פון דער יודישער קהלה לאַגס-פעלדמאן, וועלכער איז ארעסטירט געוואָרען אין זיין וואוינונג, איז בעפרייט געוואָרען פון ארעסט. אין אמעריקא וויל היינער נישט נעהמען היין שטעקען.

ניי-יאָרק, 5 (ספ. טעל.)
איצט האָבען אויך די גובערנאטארען פון מאסאטשוסעטס, קאנעקטיקוט, און מיסארי ארויס-געגעבען דערקלערונגען וועלכע באַהאנדלען אַזוי אויך אין באַסטאָן ריכט מען זיך אויך אומרוהען, האָט מען קאנפערענצירט 800 פאלי-ציאנטען, בכדי צו היטן די בענק.
אין וואשינגטאָן האָבען זיך געמוען בלויז 10 טויזנטע האַטעל-געסט, וואס זענען אָנגעקומען אויף דער פיערליכקייט פֿון איבערגעהען דעם אמט דורכ'ן נייעס פערזידענט, ווייל נישט די האַטעלען און נישט די בענק נעהמען אן שטעקען.

ויכטיג פאר דער ארימער לאדזער בעפעלקערונג!

אמבולאטאריעס
ביים פערזאנלונג "לינת המשמורים" זשעלאנא 26, טעל. 242-55.
אָפֿען טעגליך פון 10 ביז 5 נאָכמיטאָג אין דרינגערע 5טעלען ביז 8 א זיגער אָוונט ערשטע מעדיצינישע הילף אויפן ערט. שיקט אויך אַרױס דאָקטאָר-סטעציעליסטען מיט ווײַזשען אַרױס.
נעהמט אויך אן געבורטען און אלע אַרױס אַנאַליזען. מיטגלידעס אָפֿען אַזאַהײַנט. די פערזאנלונג. 885

אמיטינג וועגען דירה-געלד
אין צענטער, קליינענדרע-פערזאנלונג (פאמאָרסקא 15)

אין דאָס פֿאַר פֿון גאָס "נאָח" (פֿאַלגא-14) איז געשטען פֿאַרגעקומען אַ מאַסען-מיטינג איינגע-אַרדענט דורכ'ן צענטער, קליינענדרע-פערזאנלונג (פאמאָרסקא 15) אין צוזאמענהאנג מיט דער אַקציע וועלכע פערזאנלונג דאָס דירה-געלד.
דער מיטינג, אין וועלכען ס'האָבען זיך גע-טייליגט 300 פערזאנן, איז געעפֿענט געוואָרען פון ה' ליבערמאַן, וועלכער האָט אַזוי געפֿיהרט דעם סאָרוץ.

מיט דעם זענען אַרױסגעטרעטען: פֿרנס באַר, ליבעל גערעכט, פֿרייס, אַבראַמאָוויטש א.א.וו. ס'איז אָנגענומען געוואָרען א רעזאָלוציע אין וועלכער ס'ווערט געשטאנען, ביליגער צו מאַכען ס'דירה-געלד אויף 50 פֿראַנצוס, אַפֿהאַלטען עקסמיסיעס און אַ מאָדאָרטיקאציע אויפֿן פֿערזענלעכע נעם דירה-געלד פֿאַר פֿרנסה'לעך.

יערליכע פערזאנלונג פון קליין-הענדלער-פערזאנלונג אגראדאווא 10

אין בערלינער זאל איז געשטען פֿאַרגעקומען די יערליכע פערזאנלונג פון קליינענדרע-פערזאנלונג אגראדאווא 10.
מיט דעם זענען אַרױסגעטרעטען די הײַז-לייבש ראָזענבערג, גרשון וואָלפֿסאָן, מ. בענדעל א.א.וו. - אויסגעהייליקט מאָדען.

יודיש טעאטער פֿיליהארמאניע
טראַפֿע אונטער דער לייטונג פון בעריהמאן אַרטיסט משה ליפמאַן.
דייַטש, מאַנטאָג, דעם 6טן מערץ, 9 אָוונט 1-מע גרויסע פֿאַפּולערע פֿאַרשטעלונג פֿרייז פון 49 גר. ביז 1.70 זל.
דער גרויסער עמערקאנער שפּאַניער
ארעסטאנטע 49
הויפּט-אַקטאָר
נאָטאָליע ליפמאַן און משה ליפמאַן, מיט דער בעטייליגונג פון דער נאָכער טראַפֿע.
מאָרגען דינסטאָג
דער אייבינער נאָר
לעבט די אַרטיסט קינדער פון דער אַקטאָר-שפּיל 186.
סאָני-דורקאָפֿער ס.ריפּאָוואָס

אָת ברכתי הלבבית אני שולח לחברי
מר ישראל גאלדפֿינגער
לנשיא י"ו.
יוכה לבנות את ביתו על הרי ציון וירושלים.
אהרן מאַנספֿעלד.

א הארציגען מול-טוב ווינשען מיר אונזער סקרעטאָר
ח' ווענגלינסקי אין פֿרוי
צו זייער נייעגעבוירען זון-הנעלע און מיר ווינשען זי אַ גלייכע ערצהונג.
די פערזאנלונג פֿון צענטראלע-ראר.
פערקעהר-פערזאנלונג. 1158

Dr. Wajnberg
ספעצ. פֿאַר לונגען-האַרץ-און סקלעראַז-קראַנקע. ציגעל-גאָס 11, טעל. 126-02.
נעמט אן פון 10-9 פֿריה, 4-3 און 9-8 אָווער.

אויסגענישע שווייטונגען מעמאָל-בעאַרבייטונגען שלאסער-אָרבייטען מאַשינען-מילען פֿיהרט אַיס ביליג
J. REDER, Łódź
קאנסטאנטאנינער 11/13

מזל טוב!
אונזער חשוב'ן און איבערגעגעבענעס פֿיל-טוער, עהרען-פרעזעס
גרשון וואלמאז
צו זיין אַרייַנערשטען אלס פֿרנס אין דער לאדזער קהלה ווינשען מיר איהם הצלחה. גאָט זאָל געבן, אז ער זאָל זיך קענען ווייטער ווירמענען לעבט דעם ווייזשען סאָר'טום.
די קאמיסיע
פֿון דער האַלע סאַשטשעלנא 6, וועלכע רעפֿערענטירט 400 סאָר'טום אָהן ע"ה 1155

פֿאַר גאלד, בייזשומעריע
אין לאַמבאַרד-קוויטעס צאָהלע די העכסטע פֿרייזען
איזידאר פֿיאַלקא, פֿעטריקאווער 7

דעם מיפֿסטען ביידייך דריק איך אַיס מיין פֿריינד
מענדעל מינץ
צוליב'ן פֿריהצייטיגען סאָט פֿון זיין ליבען פֿאַטער
יהודה משה נ"ע
זיט געטריסט
שימעק גרינבערג.

נאָך לאַנגע שווערע ליידען איז געשטאָרבען מיין ליבער מאָן אונזער טייערער און אונטערגעליכער פֿאַטער, שוויגער-פֿאַטער, גרויספֿאַטער, ברודער, שוואַגער און אָנקעל
נ"ע מנחם מענדעל יעקב ז"ל ניסענבוים
אין עלטער פֿון 72 יאָהר.
די לוייה קומט פֿאַר הוינט, מאַנטאָג, ד. 6 מערץ 1933 12 א זיגער ביטאָג פון טויזע-הוי 11 ליטאָפֿאַדע וקאָנסטאַנ-טינער 11, וועלכע וואָס עס שילען מיט אין גרויס צער די טיפֿמאָדירענדע הינטערבליבענע.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אונזער לאַנגיעריגער חבר און מיטגליד פֿון אונזער פֿעראיין
נ"ע מנחם מענדעל יעקב ז"ל ניסענבוים
אין עלטער פֿון 72 יאָהר.
אלע אונזערע מיטגלידער ווערען געבעטען צאָהלרייך צו ערשיינען און זיך בעטייליגען אין דער לוייה, וואָס קומט פֿאַר הוינט, מאַנטאָג, 12 א זיגער ביטאָג פון טויזע-הוי, גאָס 11 ליטאָפֿאַדע 13.
די פערזאנלונג פֿון צייטונגס-פערשפרייטער-פערזאנלונג, פאמאָרסקא 15.

נייער פארקסלאג

די ישיעה

וואס האט נישט געהאלפן

אין משה פון יאהרען האט מען אונז איינגע-
שמועסט, אז די סיבה פון קריזיס דארף מען אין א
גרויסער מאס זוכן אין די ביליגע פרייערע פון
תבואה און אנדערע דאזיקע ארטיקלען. נאכדעם
נאך די דאזיקע פראדוקטן שטייגן אין פרייערע
וועט זיך די לאגע אין לאנד פערפערטערן.
און עס זענען מיר ערווארט, ווי עס שטייגט
זינט וואס די פרייערע פון קאפ, ווייץ, פלייש,
פוטער א.א.וו. פרייערע טייערערע כמעט יעדע
וואך אויף עטליכע גר. פון קילא. קאמפאטעל קאסט
איצט אין ווארשע דריי מאל אזוי פיל ווי מיר א
הונדערט — צוויי צוריק. וואלט די איבערנעמאנענע
טעאריע געווען א ריכטיגע, וואלט דאך זיך געדארפט
בערענען קאסט א קלייגע פערפערטערונג אין אינדוס-
טריע און האנדל. מיר זעהן אבער, אז אפילו
לויט די אפיציעלע ציפערען שטייגט די צוהל צו
בייטלאזע אויף עטליכע טויזנט יעדע וואך, און
די אפיציעלע ציפערען זענען דאך זעהר ווייט פון די
וויקליכע, ווייל יעדע וואך ווערן אויסגעמקט
פון דער אפיציעלער רשימה פון די ארבייטסלאזע
די יעניגע וואס האבען פערלארען דאס רעכט אויף
אונטערשטעצונג פון ארבייטסלאזיקייטס-פאנד.

די מעשה דערפון איז אבער, וואס די לעגערע
ווערן דער ישיעה פון הויכע תבואה-פרייערע האבען
אויסגעטראכט די גרויסע גוט-בעיאנער און תבואה
ספעקולאנטען. וואלט די ערד מער ווייניגער גלייכ-
מעסיג געווען פערטילט צווישן די מיליאנען פון
ערים און וואלט יעדע פון זיי געהאט אויפן לאגער
א געוויסען קוואנטום תבואה, ערשטעלע אנדערע
דאזיקע ארטיקלען צום פערקויפן, וואלטען מיליאנען
נען פויערע, בעקומענדיג די מעגליכקייט אפצונע-
מען גרעסערע סומעס פאר זייערע פראדוקטן. דער-
מיט בעקומען די מעגליכקייט איינצוקויפן אין שטאט
דאס אין וואס זיי בויענען זיך און פון וואס די
האבען זיך אין משה פון יאהרען געמוזט אפזאגן.
פאקטיש אבער זענען אין פוילען פערטילטע מיליאנען
ערדלאזע און ערדארעמע פויערע. די האבען נישט
נאך גענוג קיין איבעריגע תבואה, נאך זיי מוזן
נאך צוקויפן אויף דערערהערן זיך, אויף זייערע
א.א.וו. זיי ווערן פון יקות אויף עסענציעלע
שווער געטראפען.

נאך מער קאמפאטעל און די האבען פאר-
די ברייטעסטע שיכטען פון דער שטאטישער בעפעל-
קערינג. די פערדינסטען פון גרעסטען טייל זענען
אומגעוויינלעך געפאלען. די כוואלע פון רעפארמירטע
פון ארבייטסלאזע און געהאלטען האט זיך נאך
ווייט נישט אפגעשטעלט. די לאנדער פאקטריקאנטען
וואלען ארבייטסלאזע גאנצע 50 (פונציג!) פראצענט
ביי ארבייטער, האט פערלארען א וואך. (נישט הילף
א טאג) 10-15 גילדען. אין די קוואלע-גרייבער און
אויסגעבראכען א 2 טאגער פראטעסט-שטרייק.
גלייב דעם, וואס די קוואלע-אידענטיפיקאציע ווי-
לען ווייטער אראפרייסען 15 פראצענט פון די אר-
בייטסלאזע, בעט די קוואלע-גרעסער ארבייטער אין
דרייכטיג נישט מער ווי 3-2 טעג אין וואך. דאס
זעלבס קומט פאר אויך אין די קלענערע אונטער-
שטאטענען.

ביי אונזע בעדינגונגען וואלט די רעגירונג
געדארפט אדער עפענען די גרעניץ פאר תבואה
אומפארט פון אויסלאנד, וואו די פרייערע זענען
לחלוטין נישט געשטיגען. מיר געדענקען נאך למשל
א פאל, ווען די צארישע רעגירונג האט ערלויבט
צוקער-אימפארט פון אויסלאנד, בעט דער דאזיקער
ארטיקלעל אז אין רוסלאנד געשטייגן אויף 1 גרא-
שען פון פונט. וועלען עס די מאסגעביגע פאקטא-
רען נישט טאן, דאן וואלטען זיי נישט געדארפט
נישט נאך אנטקעגענשטעלען זיך יעדען פרוב פון
אראפזעצן די ארבייטסלאזע, נאך אויך חילוק ומד
פארזעצן די פרייערע פון דירעקטעל אויף 40-30
פראצענט, צווינגען די קוואלע-פאקטריקאנטען זיך א
לען אראפזעצן די פרייערע, דאס גלייכען די באסט-
אידענטיפיקאציע א.א.וו. אבער אויב דער עקאנאמישער
קאמפאטע פון מיניסטארען-דאט אין ארין אין דער
לאגע פון די ארבייטסלאזע און פערלעגערע דעם
דערקאנט ווערן נישט עקסטרירען אויף אויף די
לויטער — היינט, דארף ער נישט וועניגער געהאט
אין אסט די לאגע פון די ארבייטסלאזע, וואס א
גרויסער פראצענט פון די פערדינסט אפילו ווייניגער
פון א טייל ארבייטסלאזע, וועלכע בעקומען אונטער-
שטיצונג.

איבערגעצאט אין נישטא קיין שום גרונד, פאר-
וואס עס האלטן ספעציעל פראטעסטירט ווערען די
ווייניגער, בי וועלכע קיין ארבייטסלאזע ווארט
נען נישט, לגבי די ארבעיטער. (נעמט)

היטלער איז דער שוץ פון פוילענס אונאפהענגיקייט...

מאנארכיסטיש-סאנאטאריש בלאט איז פול התלהבות פאר'ן נאכפאלגער פון ביסמארק'ן

פון וואס פון נעהמט זיך אזא אונגלייכער
בליק אויף דער זאך: פון וואס נעהמט זיך דער
פערגלייך, וועלכע מיר געניסען אין דעם ארטי-
קעל פון היטלערס באנדעם מיט די פערטיידיגער
פון אלטען רוים געגען אנפאל פון די בארפארען?
בעשטענען דאך די באנדעס פון איבערגעקויפטע
המון, וואס שלאגט פרייערע און קינדער, פון וואס
מאסעקסאליטעטען און מענטשן וואס זענען גרייט
אויף אלצייג, וועלכע ווערן בעצאהלט, געהענע
און זענען זיכער, אז אלצייג וועט די צאייבער
אונטערשטראפט?

די פסיכאלאגיע פון דעם הער צאטא איז א
פערשטענדליכע, וועלכע דער דאזיקער פסיכאלאג
דעציירט די וואונדערליכע שרעק פאר א סאציאלער
איבערקעהרעלעש, דערפון נעהמט זיך די ליכט
אפגערונג פון אלע אנדערע הייליקייטען, אפילו
פון די מאנאלישע, דערפון נעהמט זיך דאס סקרייב
זיך די גרונד-אינסערעסען פון דער מלוכה (דער)
ענטגלייטערט טריימק פון היטלערס פערדינסט דאך,
אז עס וועט בעשטעלען ווערן דירעקט די פראגע ווע
גען רעוויזירען די פוילישע גרעניצען (!) מיר האבן
בען דא א ביספאל פון קלאסער-ענאמיס, וואס
אין אויסצאמסווייז און זיין בולטקייט.

טריימנדיג ווערען דעם מאמענט, ווע זיך צומענען
פון די אייראפעאישע מאנארכיעס וועלען אריין אין
צובונדענעטען פאריז?
אין דעם אונטערשטעלען פאקט פון דער
אונגעהויערער צייטשער פראוואקאציע פון די היט-
לערסטען מיט דעם פערפערטען דעם רייכסטע
גלויבט נישט הער צאט. איבערגעצאט וועט ער:
„דאס איז אזוי נישט וויכטיג... אלצייג, וואס האט
אין זיך אביסעל מענערשיקייט און געווענדיקע קאן
אין דעם דאזיקען קאמף נישט בלייבען. גלייכטייליג...“
צאט גופא איז ארומגעקאפט פון ענטווייאנס:

„אין שרייב ווערען דייטשלאנד, ווערען דייטשלאנד
פאר די וואהלען, און יעדע ווייל שטעלט זיך מיר
פערדער דא פאר ענטווייאנס, ווערען ווייל פיהל און
דעם גלאנץ פון התלהבות...“
דער ענטווייאנס פון א פוילישען שרייבער,
לערנט דער „ראבאט“ דעם סאנאטאריש מאקעווישט
א קאפסעל פאטריאטיזם, צוליב די טריימנען פון
גרעסטען שונא פון דער פוילישער אונאפהענגיקייט
אין דער היינטיגער אייראפע — דאס איז עפעס
אוינס, וואס וואלט דערמאנט די ענטוויקונג פון
שייניגע פאנענער אונגעדאוועטע צוליבן זיג פון
ביסמארקס דיוויזיע איבער די פרייע שטערס פון
נאמענאן אין יאָר 1870, וועלכע האבען „נעטרא-
גען אבארכיע אין דער וועלט צוריק“.

די היטלער מאנארכיסטיש-סאנאטארישע „סלא-
ווא“, וואס פראט פון איהר שטעטע דער סאנאטא-
רישער דעפוטאט צאט-מאקעווישט, צייכעט זיך
אויס מיט איהר אויפריכטיגקייט און אפערענדיג-
קייט. די דאזיקע צייטונג ערלויבט זיך אפט צוויסער
וואס אונזעלע מיינונגען און געדאנקען, וואס קיין
שום אנדער בלאט אין פוילען וואלט זיך דאס נישט
דערוועגט. אויך אויף די געשעהענישען אין דייטש-
לאנד און ווייטער בעציהונג און פערדינסט פאר פויל-
לען האט די „סלאווא“ אפגעווען זיך אויף א מערק-
ווידיג קאקטעריסטישען און איבערגעצאטען
אופן. די צאט האט אפגעשריבען אן איינציקעלע א.ב.
„די פלאמען פון פרייער און דער דייטשער ברייסק“.
שוין אין סאטע אנהויב ערקלערט דער מחבר:
„מיר פערטיידיגען נישט בלויז דייטשלאנד,
נאך גאנץ אייראפע, — אזוי האט געוואלט אין זיין
דעקלאראציע דער דייטשער איבער-מיינער גע-
רונג. מען דארף איהם ענטפערען: יא, אזוי איז
עס, מיר ווייסען דאס. איהר פערטיידיגט אויך די
פוילישע אונאפהענגיקייט“.

צו דער דאזיקער דעקלאראציע פון „סלאווא“
גייט דער ראבאטניק צו אן אפגעצאטע:
בוכשטענליך! היטלער פערטיידיגט די פויל-
שע אונאפהענגיקייט! היטלער גייט דאסוועלע
געזאגט אין יאָר 1794 די פוילישע מאנאטען.

ווי זעהט איצט אויס אמיצריהע?

נישטא הייז געלט אויף בענוין פאר די איטאס. — פערדינסטען גוואלדיג געפאלען. —

נעגערס אנטלויפען פון ניו-יארק. — אלץ איז פיליג, אבער היינער הויפט נישט

דוקס-אויסצאטצילען, וועלכע פלעגן קאסטען
20,000 דאלער, נעהן איצט פאר 500 דאלער.
א מענער-קאסטעס, וואס האט פריער נעקסט 100
דאלער, קאסט איצט 25 דאלער. טויזנדער פאר-
מערס האבען נישט פארוואס צו קויפן ווייזע פאר
די פערדער און וועלען נישט קאנען די פערדער
פערזייערען. און אין דערעלבער צייט זענען די
טייערע אין די צונג פיל מיט נאך, ברייטענע
און באנקאטען, וועלכע די בעפעלקערונג בעהאלט,
נישט האבענדיג קיין שום צוויי צו די צונג גופא.
די גענער פון דעם פרוקענעם רעזשימ
ווייזען אן, אז די אויסלענדישע ברענען-שמוגלערס
פאראויסזעהנדיג, אז דאס לענד וועט באנקא-
טירען, האבען ארויסגעמיהרט פון אמיצריקע צעהן
מיליאנער דאלער צו זיך אין די היימט-לענדער.
דער בעסטער סימן פון דער לענדע איז אמי-
צריקע, אז דאס אנטלויפען פון די נעגערס פון ניו-
יארק, הארלעם, דער טייל פון דער שטאט, וואו
עס וואוינען צומייסטענס נעגערס, ווערט מיט יעדען
טאג אלץ ליידיגער. דער גרעסטער טייל עמיגרירט
אין די דרום-שטאטען, וואו זיי פועלען זיך אויף
לאנד און נעהמען זיך ווידער צו זייערע קארטאסעל
און גרינצייג. ביסערעכט ווערן אין הארלעם
דיקוויירט די פערוויילונגס-פרעסער, די שטאנ-וועלען
און אפילו די שפיל הייזער.

אויך אייניגע אנדערע גרויסע נעשעפסלייט אין
אמיצריקע.
איבער דעם לאנד האט זיך פאראיבערגע-
טראגען א כוואלע פון וועלטסטאנדען און אין די
פערגאנענע 12 חדשים זענען בעגאנגען וועלטס-
מאָרד נישט ווייניגער פאר 20,000 מענטשן. אין
דער לעצטער צייט איז די צוהל וועלטסטאנדען
נאך מער געשטיגען און כרי נישט צו שאפען
קיין פאניק צווישן דער בעפעלקערונג, האט די
רעגירונג בעשלאסען נישט צו פערשענליכען קיין
סטאטיסטיק פון די וועלטסטאנדען.

ווי ווייט עס זענען געפאלען די פערדינסטען,
קאן מען זעהן פון די פאלגנדע סאטען. א סטע-
נאָרמאליסטע, וועלכע פלעגט מיט א גאנצער צוויי
צוריק נישט נעהמען ווייניגער פאר 50 דאלער א
וואך געהאלט, וועט היינט גיין ארבייטען פאר
צעהן דאלער און ווייניגער. ארבייטער פון דער
וואסערלייטונג און עלעקטראמאטערען, וועלכע
פלעגן פריער פערדינען פונדען דאלער א טאג,
פערדינען איצט נישט מער פאר פינף דאלער א
טאג און זענען העכסט צווייטער, ווייל געווענליך
האבען זיי נישט דעם דאזיקען פערדינסט אויך.
א חיל אויף שפייז-פראדוקטען איז אויך קיין
שום אויסצאמסווייז נישטא קיין שטעטע פרייערע.

אזא צייט, ווי עס לעבט איצט איבער אמי-
צריקע, האט דאס לענד נאך נישט געהאט אין דער
נעשטיקע, איין שטאט נאך דעם אנדערען ערקלערט
זיך פאר באנקראט. קיין געלד איז נישטא, און
דער האט געלד, דער בעהאלט עס, אז
קיינער זאל דערפון נישט ווייסען.
אין שטאט ווירדווייניג האבען די אייגענטי-
מער פון אויטאמאבילען נישט קיין געלד צו קויפן
בענוין פאר זייערע מאשינען. פיל ארדנען זיך אין
צוויי, אז זיי שפאנען אריין אין זייערע אויטאמאביל-
לען פערד און אזוי קעהרען זיי ארום איבער
דער שטאט. דער דאזיקער נייטער אופן פון פער-
קעהר האט שוין געקריגען זיין נאמען, די אוי-
טאמאבילען פון הווער'ן.

אין אייניגע שטאטען אויף מערב האט די
ארטיגע מאכט ערלויבט די שטאט-פערוואלטונגען
צו דרוקען אייגען געלד און דאס דאזיקע שפיי-
גער צירקולירט אנטשטאט דעם מלוכה-געלד.
נישט לאנג צוריק האט דער בעקאנטער
באנקיר קאן גערופען צו זיך אלע זיינע אנגע-
שטעלטע און האט זיי ערקלערט, אז אויב זיי
וויילען, קאנען זיי בלייבען אויף זייערע פאסטענס,
אבער קיין געהאלט וועט מען זיי דערווייל נישט
צעהלען. פאקט אזוי ווי קאן האבען געהאנדעלט
מיר האבען די טעג איבערגעגעבען א בע-
רייט פון צוואנציגסטער פון די קאלאניקעס (פאר-
שטענער פון די קאלעקטיווע ווירטשאפט) וועל-
כע איז פארגעקומען אין מאסקווע און אויף וועל-
לען די סאטווע-מאכט האט זיך בעמיהט צו געווי-
נען דאס פויערסטע פאר דער גרויסער איבערקעה-
רעניש אין דער לענדווייטשאפט, דעם איבערגאנג
פון דער אינדיאנזער ווירטשאפט צו דער קא-
לעקטיווער. מיר האבען אין בערייט אויך איבער-
געגעבען אייניגע שטעטלען פון סטאלינס רעדע,
אין וועלכער ער האט פראקטאמירט דעם נייטע
לאָוונג פאר'ן פויערסטע. דער רייכער פויער אין
די ראהמען פון דער קאלעקטיווער ווירטשאפט,
מיר ברענגען איצט, לויט דער אויסלענדישער
פרעסע אייניגע אנדערע אינטערעסאנטע שטעלען
פון סטאלינס רעדע אויפ'ן צוואנציגסטער.

צווישען די פויערע, האט סטאלין געזאגט,
זענען נאך פארהאן פיל אונזעלע, וועלכע צווייפלען
אין דער רייכטיגקייט פון דעם קאלאניקען וועג.
הונדערטער יאָהרען האבען מענטשן געלעבט לויט
דעם אלטען שטייגער און קיינער האט נאך נישט
בעוויזען, אז מען קאן לעבען אנדערש, אז מען
קאן לעבען בעסער. און וואס איז דאס פארא ניי-
לעבען? צו וועט עס אמאל נישט זיין ערגער פאר
דעם אלטען?

צו האבען די פויערע, פארגעס סטאלין, רייכ-
טיג געמאנדעלט, האט זיי האבען אנטקעגענשטייט
מיר האבען די פויערע, פארגעס סטאלין, רייכ-
טיג געמאנדעלט, האט זיי האבען אנטקעגענשטייט

אינדיאנזערע און קאלעקטיווע ווירטשאפט

פון סטאלינס רעדע אויפ'ן צוואנציגסטער פון די קאלאניקען

ווייט, אז אין טייל פון זיי זענען ענטגלייט צווען
אין דער שפעקולאציע, אבער עס איז פארהאן א
צווייטער, א גרעסערער טייל, וועלכער פערדינט
זיין ברויט מיט עהרליכער ארבייט. די דאזיקע
פויערע וואלט אפער נישט געווען געגען דעם
זיך אריינצובעקומען אין די קאלאניקען, עס שטערט
זיי אבער פון איי זייט די וואקסלונגען ווענען
דער רייכטיגקייט פון קאלאניקען וועט, פון דער
אנדערער זייט זענען פערדינסטען, וואס פערשט
איצט צווישען די קאלאניקעס געגען די אינדי-
אנזערע פויערע.

מיט צוויי יאָהר צוריק, דערצעהלט סטאלין,
האט אין פון דער וועלט בעקומען א ברייך פון
א פויערע אן אלמנה. זי האט זיך בעפאלענט, אז
מען וויל איהר נישט אנטהמען אין קאלאניקען און
האט געבעטען ביי מיר הילף. איך האב אנגע-
פרעגט און בעקומען אנטפער, אז מען קאן
איהר נישט אנטהמען אין קאלאניקען. ווייל זי
האט בעלידיגט די אנטעמינע פערזאנלונג. אויך
א פערזאנלונג פון די קאלאניקעס האט זי זיך
אויסגעדרייט מיטן הינטען צום עולם און אויס-
געשרייען: אט האט איהר איינער קאלאניקען (נע-
לעכטער). זיכער האט זי געהאנדעלט נישט רייכ-
טיג, זי האט בעלידיגט די פערזאנלונג, אבער
מען קאן איהר דאך נישט אפזאגן אונזעהמען
אין קאלאניקען. עס אזוי האב איך געשריבען, פון
האט די אלמנה אנגענומען און איצט ווייט זיך
ארויס, אז זי איז אין קאלאניקען איצט פון די בעס-
טע ארבייטערעס.

די אקטאבער-רעוואלוציע? יא, זיי האבען געהא-
דעלט רייכטיג, ווייל די אקטאבער-רעוואלוציע האט
זיי געהאלטען אראפזעהלען פון קארד די פרייזעס
און קאפיטאליסטען, די ליכטיגשע און די רייכע
פויערע, די סוחרים און שפעקולאנטען. אבער עס
איז נאך ווייניג בלויז צוואנציגסטערען די עקספלא-
טאטערען, מען דארף נאך בויען א ניי לעבען.
ביי דער אלטער ארדנונג האבען די פויערע
געארבייט אינדיאנזערע, געארבייט מיט מאדערייטע
מיטלען, מיט די אלטע ארבייטס-מכשירים. געאר-
בייט אויף די ער-פערזאנען און קאפיטאליסטען,
געלעבט אין הונגער און צעריכערט אנדערע. ביי
דער נייטער קאלאניקע-ארדנונג ארבייטען די פויערע
צוואנציגסטער, ארבעטלויז, מיט דער הילף פון די נייט
ארבייטס-מכשירים, טראקטארען און פערזאנלונגען
ארבייטען אויף זיך, אויף זייערע אייגענע קאלאני-
זען און לעבען און די ער-פערזאנען און קאן די
קאפיטאליסטען...

צווייטענדיג די פרייען - אנט-לענעמערעס
אין דעם צוואנציגסטער, האט סטאלין ערקלערט,
זו די פרוי אין קאלאניקען איז א גרויסע קראפט,
האלטען די דאזיקע קראפט פערזעהלעטען איז א
פערברעכען. אונזער פליכט איז ארויסצווייקען
פאראויס די פרוי אין די קאלאניקען.
די אינדיאנזערע פויערע קאן מען אבער
אויך נישט אראפזעהלען פון רעכנונג, ווייל דאס
זענען אונזערע מאָרדנדיגע קאלאניקעס. איך

פארמ - בעזענדיג

קעניג האהאן פון נארוועגע (לינקס) איף די געיעגען
אי האלמענהאלען

ספארט אדער פיזישע ערציהונג רעפערט פון בעהאנטען ארבייטער-ספארט-טוער נ. טיטעלמאן

דעם פערזענלעכעם זונטאג איז אין לאקאל
טון, שטערן, פארעקומען א פארענעגונג פון בע-
קאנטען יודישען ארבייטער-ספארט-טוער נ. טיטעל-
מאן פון ווארשע א.ד.ו.ס. ספארט אדער פיזישע
ערציהונג.

ה' טיטעלמאן, וועלכער איז איינער פון די
גרינדער פון דער ארבייטער-ספארט-בעוועגונג אין
פולען, האט אין זיין רעפערט גרינדליך בעהאנ-
דעלט די אלע פראבלעמען, וועלכע זענען ארויס-
געשוואמען אין דער ספארט-בעוועגונג, צוליב דעם,
וואס אוועקע רעפערטען קומען פאר זעהר זעל-
טען, האט דער דאזיגער רעפערט ארויסגעווארפן
א גרויסען אינטערעס, מיר גיבען דא איבער די
וויכטיגסטע פרטים פון זיין רעפערט:

ספארט איז ענטשטאנען, הגם נישט אלס
אויסקריסטאליזירטע אידעע ביי די ווילדע פאלקער
און כאטש זיי האבען איהם נישט סיסטעמאטיש
קולטיווירט, האבען זייערע ספארט-ליסטונגען
אויסגעשטעלט די אלע היינטיגע רעזולטאטען פון
די אויסגעשולטע היינטיגע ספארטלער.

היינט פערזענלעכע מען איז מען קולטור-
ווייט די אינדיוידועלע ספארט-ליסטונגען א רע-
קארדיט, וואס שפרינגט אדער שיסט מעהר גאנצן
ווערט דערהויבען צו א איבערמאנשליכער מדרגה,
צום ספארט איז מיט די פאקטישע איינפירן פון
פוישער ערציהונג זיך שטארק סוחר, צו אזע ספארט
איז שוין, קאנען בעווייזען די הונדערטער פאק-
טען, וואס די אלע רעקארדיסטען ענדליגען שנעל
ווערן ספארט-קארירער, ווייל די אלע ספארט-ליי-
טונגען ווערען נישט ראציאנעל געטריבען און זע-
נען ארין ארגאניזם שווערליך.

אפצוהייטען דעם ספארט-עטיק, האט מען גע-
שעפן ספעציעלע געזעצן, וועלכע געהערן זיך
לרוב פאנאדער פון דער פשוטער מענשליכער עטיק
געזעצן זעהן פאר שטארק שטראפען פאר פא-
טענאנאליזם, אבער דורך די וועלכע געזעצטער
ווערט דער פראקטישער אידעאל און געהיימען אומ-
געפילטע: מען שפילט דערגיין א וועג פאר ד
ספארטלער - פאר וועמען עס זענען געשטעלט
געהערען די געזעצן - די וועלכע געזעצן צו
ברעכען, דערגיין זענען שוין די ספארטלער גע-
גאנגען נאך ווייטער, אויב פאר גוט שפילען און
שיסטען גאנצן גיט מען געלט, הגם מ'טאר עס נישט,
נעמט מען ביי פאנערע געלט - פאר שלעכט שפילן
און נישט שיסטען קיין פוישער, דערגיין איז שוין
דער חטא דער וועלכער, דאס געזעץ ווערט דאך
סיי ווי סיי געבראכען, דער רעדנער קריטיקירט דא
זעהר שטארק די אלע אנגענומענע געזעצן דורך
די ספארט-פערזענלעך, וועלכע זענען זעהר ווייט
פון די פאקטישע אינטערעסען צו די רעאלע בע-
דינגונגען פון פוישער ערציהונג.

ספארט - דאך פאראייניגטע פאלקער און
נאציעס און אויף אלע וועלט-אלימפישעס, קעמפן
פייערליכע ערעפנונג פון נייעם, שטערן-לאקאל אין לאדו
דער טעטיגער יודישער ארבייטער-ספארט-
קלוב, שטערן, אין לאדו, פיהרט אראפגעשטעלט
ספארט-ארבייטער צווישען די יודישע ארבייטער-ייגענד.
לעצטענס האט דער יודישער ארבייטער-פעראיי-
אנצערניזשן אויף א הייז דערגרייכונגען און איז
אין שטארק אויסגעוואקסען.

די סאבאל-מאנשאפט פון שטערן, האט
היינארה אראפגעשטעלט אין זי-קלאס, די פאלי-
קאנצענטרירטע, האבען דערגיין די מיט-
טערשטע פון דער "ב" קלאס און אוואנסירט אין
א-קלאס, די פינג-פאנגיטען פון שטערן, האבען
דערגיין די מיטערשטע פון "ב" און "צ" קלאס
און די פאלי-פינג-פאנגיטען, האבען דערגיין
די וויצע-מיטערשטע פון לאדו, שעהן ענטווי-
קעלט האט זיך אויך די גימנאסטיק-עקזעצ אין
וועלכער עס איבען א גרויסע צאהל פאליען און מי-
נער, סיסטעמאטיש ארבייט פאלי-אקעסער ביי
שטערן, וועלכער איז צייט היינטיגען טאג דער
גרעסטער יודישער אקעסער אין לאדו, לעצטענס
איז אויך מעגל "שטערן" א דראמאטישער
קרייז, וועלכער געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט
פון א רעזיסער.

דעם פערזענלעכעם פרייטאג האט שטערן
געפירט די ערעפנונג פון א נייעם שטענעם לא-
קאל אויף זי. קאסטשוסקי 21, דער דאזיגער
לאקאל ענטפערט פאליטענדיג די עסטיניקס פון
א מאסען-ספארט-ארגאניזאציע, אלע סעקציעס ווע-
לען האבען א שטארק געלעבנדיג זיך אויסצו-
וואקסען, בעזונדער מענליכע פאליען וועט איצט הא-
בען פערזענלעכע זונטאג און מיט די ברוטאל-
סטע מיטלען, אפערירט און וואלט דערווייטער
דייטשלאנד, ענדלאנד ווי בעווייזען דינלאנד
און עס ווערט פערזענלעכע א שמוציגער קאמף,
וועלכער ברענגט ארויף אויף דער אויבערשטן
אלע שמוציגסטע שטימונגען און דער גאנצער
האט, וועלכע עס הערשען אין די בעזונדערע לע-
דער גענען א צווייטער מליכה.
קירט דער רעדנער שארף די ארגאניזאציעס
וועלכע האבען ארויסגעבראכט פון דער גאנצער
אימפרעזע א פוסטער טאראראם און וועלכער עס
איז אינהאלט קיין איינע פון די צוגעזאגטע צילען,
זענען נישט בעווייזען געווארן, פון לאדו מעלשעסעס
א געשעפט-דייטש האט מען געמאכט א נאציאנאל-
געשעפטניש און איהם בעצייכענט אלס א נייעם
משיח אין דער ספארט-וועלט.
ספארט טאר נישט זיין - זאגט דער רעד-
נער - אפגעווענדעטע פרעזענטאציע אין פאליטיש-
געוועלטלעכען קאמף, וואס עס מיהרען אלע
גרופירונגען אויף די פערזענלעכע געביטען פון
לעבען, דורך די פירערליכע ספארט-טוער איז
ספארט פערזענלעכע געווארען און ביליגער איז
האלטענדיגער סענסאציעס, שפעקולירענדיג אויף
די נידריגסטע אינסטינקטען פון דער גאס, גורמין
האט מען ביים לעבען אויפגעשטעלט א מאנעווער-
דאן, ווען ער האט זיך דערווייטערט פון די ער-
האבענע אידעאלען פון ספארט און האט פון שנעל
לויפן געמאכט געשעפטען אלס איינציגער קוואל
פון פרייזען.
דער רעדנער האט אונטערגעשטראכען, צו
קאסטען-ספארט האט שוין עקזיסטירט אין די צייט
פון רויס און גריכענלאנד.
דער ארבייטער-ספארט שטרייכט אונטער
דער רעדנער האט שוין פון אנהויב אן אנגענומען
קלאהרע פארמאן, ער האט זיך אנגעצייכענט א
וועג אלס א טייל פון צעלעמיינעם קאמף, וואס עס
פיהרט דער ארבייטער-קלאס פאר זייער איבערלעבן.
פונקט צוויי ווי דורך די ארבייטערשאפט ווערט
דער קולטור און קאנצאלער קאמף בעטראכט אלס
א טייל, וועלכע דארפן אויספירען בעוואוסטע-
ניגע געטרייע קעמפער פאר די אינטערעסען פון
דער ארבייטערשאפט דארפן די ספארט-קלובען
די וועלכע פארמען אנגעהערן און איינציג און
אליין צוגרייטען קעמפער פאר די לאזונגען פון
ארבייטער-קלאס, ספארט קען נישט און טאר נישט
זיין אינאליין, מען קען נישט רידען וועגען
פוישער אויסלעבונג ווען עס הערשט הונגער און
עלענד, מען דארף שאפען א טיפ פון א בעוואוסט-
זינגען ספארטלער, וואס זאל מיט זייער כוחות
פעהלג זיין צו דינען די אינטערעסען פון זיין
קלאס, מען מוז אין ספארט אריינגעבען דעם גייסט
פון פאליטענדיג לעבען אין דער געזעלשאפט.

בען זיך צו ענטוויקלען די גימנאסטיק-עקזעצ,
וועלכע פערמאגט איצט א פאליטישן סווי-זאל מיט
אלע בעדינגונגען פאר ספארט-אייגענע.
די פייערונג עפענט ה' פערדער, ער בעגרייט
די אנוועזענדע געסט און ווייזט אן אויף די לעצטע
דערגרייכונגען פון ארבייטער-ספארט-קלוב.
עס בעגרייט דאן אין גאנצן פון לאדו
פאלי-צילן - קאמפוטע - ש. ערעלמאן, יוגענד-
ארגאניזאציע - זיבערמאין, לאדו ראיקא-קאמ-
טעט פון די ארבייטער-קלובען - זאקעל, ראט פון
די פראקטישע אידעאלע פאר איינען - רעזענצער, גע-
פריינד פון ארבייטער, פאליטישע - זיידע, פאלי-ציל-
טיש קולטור-אינסטיטוציעס - קאגאן, אין נאמען
פון דער סאבאל-פערזענלעכע פון די שטערן-
קלובען אין פולען, האט געהאלטען א לענגערע
בעגרייטונג-רעדע ה' טיטעלמאן פון וואשא, דער
רעדנער שטרייכט אונטער דעם קאמף פון די אר-
בייטער-ספארט-קלובען אין פולען און די אינפא-
בען פון ארבייטער-ספארט אין איצטיגען מאמענט,
צום סוף האט אין נאמען פון דער פער-
וואלטונג פון שטערן, ער קורצע ווערטער גע-
ענטפערט ה' - בלומשטיין, ער ווייזט אן אויף
די לעצטע דערגרייכונגען פון שטערן, און די
נאענטסטע ארבייט, וועלכע שטעהט איהר פאר.
דעם צווייטען טייל פון דער ערעפנונג האט
אויסגעפילט דער בלאז-אקעסער און די דראמא-
טישע סטודיע, וועלכע האבען מיט ערפאנג אויס-
געפיהרט א קאנצערט-טייל, דער עולם האט ביי
א פייערליכע שטעלונג פערבראכט מיט שפאס אין
דער נאכט.

באקס-מעש

בר-כוכבא (לאדו) - מכבי (ווארשע)
די לאדו, בר-כוכבא פיהרט אונטערהאנד-
לונגען מיט דער ווארשעווער, מכבי, וועגען ארע-
ברענגען די בעסטע באקסער פון ווארשעווער
"מכבי" אויף א מעשט מיט די באקסער פון לאדו
זער, בר-כוכבא, אויף דעם דאזיגען מעשט זאלען
נאך פארוקומען פאלגענדע קאמפן: אנדרעס (מכבי
וואלא) - וואשענקאוויטש (גיידע), וואשענקאוויטש
(מכבי) - ליפשיץ (גיידע), פילניק (מכבי) - מייזער
גיידע.

צוויי אינטערנאציאנאלע באקס- מעשען אין קאטאוויץ

נעכטען זענען אין קאטאוויץ פארגעקומען 2
אינטערנאציאנאלע באקס-מעשען, דער ערשטער
איז פארגעקומען צווישען דעם, אמאטארסקי קלוב
ספארטאווי (קאטאוויץ) מיט א.ב.א. (גלייוויץ), גע-
זינט האט די פאליטישע מאנשאפט מיט 5:11
דער צווייטער באקס-מעשט איז פארגעקומען
צווישען פ.ק.ס. (קאטאוויץ) און, אוניאן (מעהריש
אויסטריי), געזינט האט אויך די פאליטישע מאנשאפט
מיט 6:10.

אלגעמיינע פערזענלעכע פון דער פוסבאל-עקזעצ ביי בר-כוכבא

היינט אין אונזער קימט פאר די אלגעמיינע
פערזענלעכע פון דער פוסבאל-עקזעצ ביי בר-
כוכבא.

רשימה פון אנטיילנעמער אין די וועלט-מיסטערשאפטען אין פוסבאל

די דעפיניטיווע רשימה פון די אנטיילנע-
מער אין די פוסבאל-וועלט פערמעסטונגען אויס-
יאהר 1933/34 איז פאלגענדע: שווייץ, דייטש-
לאנד, עסטרייך, אונגארן, יוגאסלאוויען, טערקיי,
רומעניען, פאליען, לעסלאנד, שוועדען, האלאנד,
אירלאנד, טראנקרייך, בעלגיען, לוקסעמבורג, שפא-
ניש, פארוואל, אמעריקא, מעקסיקא, קיובא, עגיפטען
און איטאליען.

אינטערנאציאנאלער באקס- מעשט אין לאדו רעפערענצאנאלי פון בייער - י. ב. ש.

פרייטאג, דעם 10 ד.ה. קומט פאר אין
לאדו א זעהר אינטערעסאנטער באקס-מעשט, ס'ווע-
לען זיך פערמעסטען די גוטע רעפערענצאנאלי פון
בייערן מיט דער אויסגעצייכענטער מאנשאפט פון
י. ב. ש. אין דער לאדווער מאנשאפט וועלען קעמ-
פען: פאולאק, לעשטינעקי, ספארענקאוויטש,
באנשאק, גארנאצערס, כמיעלעווסקי, קעמפא און
קרענץ.

ערשטער שריט אין רינג-קאמפ

נעכטען און ערענעכטען זענען פארגעקומען
די ערשטע פערזענלעכע פון יונגע אטלעטען

אין רינג-קאמפ, זיין די ערענעכטונגען האבען
אנטיילנעמען, אוניאן, שווייץ, ווימא, און
פ.ק.ס. די גרעסטע צאהל ערשטע ערשטער האט
פערזענלעכע, אוניאן.

ערשטער פוסבאל-מעשט אין סעזאן איז נעכטען פארגעקומען אין לאדו

ו.ב.ש. - פ.ק.ס. 0:2
נעכטען איז, נישט קוקענדיג אויסן שלעכט-
טען צושטאנד פון שפיל-פערד, פארגעקומען דער
ערשטער פוסבאל-מעשט אין סעזאן, געוואונען
דעם מעשט האט דער מעהר רומינישער ו.ב.ש.ו.
וועלכער האט אין דער ערשטער העלפט דער-
גרייכט 2 טויערען דורך לעגארט און סטאלארסקי,
די אפיציעלע ערעפנונג פון פוסבאל-סעזאן
אין לאדו וועט פארוקומען דעם 19. מערץ, ס'ווע-
לען זיך טרעפן פ.ק.ס. מיט פ.ק.ס.

פויזישע מייסטערשאפט אין פינג-פאנג חשמונאי (לעמבערג) - פויזישער מייסטער

אין לעמבערג זענען נעכטען פארגעקומען
די פאליטישע מייסטערשאפטען אין פינג-פאנג, אלס
פויזישער מייסטער איז ווידער גארט פון די
פערמעסטונגען עהרליך פון לעמבערגער חשמונאי,
וויצע-מייסטער קילער (חשמונאי לעמבערג), דער
קאמף ווענען דער מאנשאפט-מייסטערשאפט האט
זיך אפגעשפילט צווישען דעם לעמבערגער חשמונאי
און דער קראקאווער, וויסלא, געזינט האט
חשמונאי מיט 2:3, אין די פערמעסטונגען האבען
אנטיילנעמען פינג-פאנגיסטען פון לעמבערג, קרא-
קא, ווילנא און פון לאדווער, מכבי.

דאס לעבען אין לאדווער, מכבי

די שווייט-עקזעצ פון מכבי, ארגאניזירט א
שווייט-קירס פאר אנגעפונען אין אונטערשטע אונטער
דער פאכמענישער לייטונג פון ה' סטודיוסקי, די
טרענינגען פון דער עקזעצ קומען פאר 3 מאל
וועכנטליך אין זערווער באסיין, אינפארמאציעס
ערשיינט דער סעקרעטאריאט פון מכבי.

דינסטאג, דעם 7. ד.ה. וועלען אין זערווער באסיין פארוקומען די פינג-פאנג פון די קלוב-מייס- טערשאפטען אין שווייט פאר פאליען און מענער.

די פאליטישע אפטיילונג פון מכבי, ארגאניזירט
גימנאסטישע קורסען פאר מיידלעך און פרויען, די
לייטונג פון די קורסען געפינט זיך אין די הענד
פון רומינישע אינסטרוקטארעס, אבסאלווענטקעס
פון קורס פאר פויזישע ערציהונג.

די לייכט-אטלעטישע סעקציע פון מכבי,
פיהרט אינטענסיווע טרענינגען אונטער דער לייטונג
פון קוואליפירטע אינסטרוקטארען, די טרענינגען
פון דער סעקציע קומען פאר 2 מאל וועכנטליך,
אינפארמאציעס ערשיינט דער סעקרעטאריאט פון
מכבי.

די לייכט-אטלעטישע סעקציע פון מכבי,
פיהרט אינטענסיווע טרענינגען אונטער דער לייטונג
פון קוואליפירטע אינסטרוקטארען, די טרענינגען
פון דער סעקציע קומען פאר 2 מאל וועכנטליך,
אינפארמאציעס ערשיינט דער סעקרעטאריאט פון
מכבי.

סקאנדאלעז! סקאנדאלעז!

שום טעגלעך, אונזערע קאנטראל-וועגערס געהערן גוט, און אויב איינער וועגט קומט איהן פאר צו-הויף, צוויי מוז איהן דערמאנען, אז איהר האט אים דעם און אים דעם טאג (ער קוקט נאך אין א אקט און לייגט פאר די דאטומס) געפיהרט גע- שפּרעכען מיט א געוויסער מאדאם איקס און איהן דערלויבט מיר צו צווייפלען, צי איינער פרוי וועט זיך איינפערשטאנען, ווען זי וועט זיך דערייטען. מען קאן זיך פארשטעלען דאס געפיהל און דעם פלייס-שטעק פון דעם בעטער-פערדען, דער סקאנדאל איז געווען אזוי געוואלט, אז מען האט אפילו דע- באטורט דעריבער אין פארלאמענט. די אפאזיציע "סאציאל-דעמאקראטען" האבען געפאדערט, אז דער פאכט-דירעקטאר זאל אפגעזאגט ווערען. ד. שמויר.

די בעאמטען פונעם טעלעפאן-הערען אונ- זער די געשפּרעכען, נאכט זיך א מעשה, אז א ווינער פאבריקאנט האט געקומען א גרויסע פעל- פאן-רעכנונג, איז ער בכבוד ובעצמו אריבערגע- גאנגען אין דער טעלעפאן-צענטראל און האט אהר- טעסטירט געגען דער צווייטער רעכנונג. דאס איז פארגעקומען פאלגענדע געשפּרעך:

דער פאבריקאנט: איהר האט מיר דא גע- שיקט א רעכנונג, און איהר מוז איהן זאגן, אז איהר האט בעשטימט א טעגלעך.

דער בעאמטער: ביי אונז איז נישטא קיין

(פון אונזער ווינער קארעספאנדענט)

אזוי ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז די דאקטאר- קע האט אפגעזאגט ביי די פאליציי, ביי די גאנצע פרעסע, האט מען זי ארעסטירט, איהר פערטיידיגער דער בעריהמטער אדוואקאט דיר פרעמינגער האט גע- וואלט געבען א קליינע פון צעהן טויזענד שילינג, דאס געריכט פערלאנגט אבער נישט ווייניגער ווי סקאנדאל-זומער דיי:

אין דער לעצטער צייט האבען מיר אין עסט- רייך מיטגעמאכט א פאר סקאנדאלען, סיי געווען- טאפליכע, סיי פאליציי-האט א שולדיגקייט גע- מאכט אפגעלאזט, אז א ווינער אקטיאר האט פער- דירט מילדע פון 12-14 יאהר. די צייטונגען האבען אנגעהויבען דעריבער צו שרייבען ארטיקל- קליינע, אז מען האט זיך געבראכען די קעס, ווער דער אקטיאר קאן זיין, קיינער האט אבער נישט געוואוסט, נאך א פאר טעג האט מען ערפאדערט, אז ס'האנדעלט זיך אין דעם שווישפילער פונעם בורגער-עאטער, אל- דער לאהער. לאהער האט זיך איהם געמאכט א דעם און איז געווען געווארען דורך זיין לעצטער רעכטער ראלע, אלס קיינער פראגן יאזעף אין דער האמע, "1848", אלפער לעהער, קום 32 יאהר, אלס א בילד-שטענדער יונגע-מאן, איז ווער בע- ליבט געווארן, יונג און אלט און איהם נאכגעלאפען, קום ארויסגעווענדיג פון דעם טעאטער פלעגט זיך איהם צו ווארפען א מחנה יונגווארג, מילא, ווער יער הרע איז גרויס, און א מענטש איז בלויז א מענטש, און אזוי האט זיך דער שווישפילער אלפער- לאהער פערעכטען און איינגעלאדען צו זיך מילדען פון אפערן פון 14 יאהר, כדי זי וואלט פער- ליה ביי איהם געהאט אומטאראפען. מען ווייסט נישט ביי היינט, וואס ס'איז איינגעטליך פארגעקומען ביים שווישפילער אינדערהיים, אבער די קינדער בע- שולדיגען איהם ביי דער פאליציי, לאהער'ן האט מען ארעסטירט.

נייע גאלד-גרויבער ענטדעקט אין אפריקע

די האלב-וויידע פון אונאנדע געפינען גאלד, און ענגלאנד גרינדעט שוין א האמפאניע צו "בעארבייטען" עס

פינען זיך אין דער ער, פאלאנגען צו דער ער- לישער רעגירונג.

קאן מען זיך ריכטען, אז עס וועלען ארויסק- מען צרות און קיינער, נאכט וואס איז שוין דער ענגלישער רעגירונג, וואל זי אוממיידען ביזן בלוט. זי וועט צו שאפען פאר זיך א גוטע שטימנונג צווישען די איינוואוינער און ויל פאר זי גארנישט ערשיינען אלס רויבער. מען מאכט אלערליי פער- שפרעכענס צו די האלב-וויידע מענטשען. נאך צי דאס וועט ווירקען אדער נישט — דאס בלייבט צו זעהן.

ביז איצט, דאס הייסט נאך א קראפטגעדיג- דעם באדען אין דער קעני קאלאניע, האט מען אויס- געגראבען 4,270 אונצעס גאלד, א העלפט פון דעם האט מען ארויסגענומען פון זאמער און די אנדער העלפט פון שטעיט.

דעם גאלד-שטויב, נאך דאסאז, ווי געוואנט, אג- אפאנג, וועט עס איז בעקאנט געווארען אויף דער וועלט, אז עס געפינט זיך גאלד אין דער געגענד, האבען זיך גענומען אראפלאזען מענטשען פון אלע ווינקלען און מען גרייט זיך אפצופאנגען אריינסטען גאר אויפן גרויסען שטייגער, דער שטח אויף וועל- כען דאס גאלד איז צעשפרייט, דענקט מען, דער גרייכט 400 מיל.

די ענגלישע רעגירונג איז אבער זעהר פאר- וויכטיג מיט דער ערקלערונג וועגען דעם גאלד אין די קעני-קאלאניע. עס האט שוין פיל מאל פאר- טרעט אז מען האט געפונען גאנצע אוצרות. מען האט אוועקגעווארפען די היימען, די פאמיליעס און זיך געלאזט אין מדרבירות, כדי צו ווערען מיליא- נערען, און אויסגעלאזט האט זיך, אז מען האט נישט געהאט מיט וואס צו קומען אהיים. איז כדי צו זיין זיכער, האט די רעגירונג אוועקגעשיקט אין דער געגענד א געלערעטען מיטן נאמען סער אל- בערט קיטמאן, ער זאל באזוכען און רעפארטירען וועגען דעם, צי עס איז טאקע דא גאלד און וואס פאר א מעגליכקייטען עס געפינען זיך אין דער געגענד.

און אס איז סער קיטמאן געקומען צו זיך מיט א ראפארט, אז עס זענען פארהאן אלע אויסזיכ- טען, אז מען זאל געפינען א סך גאלד אין דער געגענד.

"לויט אלע אויסזיכטען, און פון דעם, וואס איך האב געזעהן אויפן פלאץ, האלט איך זעהר שטארק ביי דער מיינונג, אז עס זענען פעהאן גוטע אויסזיכטען, אז די געגענט זאל זיך ענטוויקלען אין א וויכטיגען גאלד-צענטער: אז מיט מעהר באזוכען דעם באדען, דורך גראבען אין פיל ערטער און דורך בויערען טיפער, וועט מען געפינען שיי- טען ערד וואס ענטהאלטען א סך גאלד, און וואס וועט זיך זיכער בעצאהאלען גוט פאר דער ארבייט און פאר די אויסגאבען וואס מען וועט מאכען. דער דאזיגער בעריכט, וואס איז געמאכט גע- ווארען אין ענגלאנד מיט א קריצער צייט צוריק, האט געהאט די ווירקונג, אז גרויסע פירמעס האבען זיך א לאז געטאן פערבאפען דעם באדען.

נאכט זיך זענען נאך נישט צווייליגט, האבען זי- אבער געהערט וועגען דעם, אז דער געלער מעטאל פרעגט מיט זיך א סך גוטע זאכען, און זי ווילען נישט אפגעבען דאס רעכט אויף ווער לאנד. אויב נאך, איז דאס אונזער — אזוי דערקלערען אדער וועלען זיכער דערקלערען די ארטיגע איינוואוינער. די ענגלישע רעגירונג, וועלכע וועט אנפיה- רען מיט דער גאלד-גראבעריי, דערקלערט אבער, אז געמאכט דאס לאנד צו די ארטיגע איינוואוינער, האט זי זיך נאך פערזיכערט מיטן רעכט אויף די אויבערשטע שיכטען. זי קאנען זיך בענוצען מיטן רעכט פון אקטען און ווייזען. אבער גראבען טיפער — דאס טארען זי נישט, די מעטאלען, וואס גע- פאנגען, צו די ארטיגע איינוואוינער, און

די קעני-קאלאניע געפינט זיך אין אפריקע, נישט ווייט פון אונגאנדע, און די בעלאנגט צו ענג- לאנד. די געגענט איז בעוועגט פון ארטיגע, האלב- ווילדע פעלקער, וועלכע שטעהען אומטערן שוין פון דער בריטישער אימפעריע, און אס אין דעם דא- רגען גאנץ ווייטען חובקעל האט מען לעצטענס אג- געפאנגען בעמערקען, אז דער באדען האט אין זיך גאלד, און עס האבען זיך פאלד געפונען בעלנים אויף דעם טייערען מעטאל. שוין אין דער ערשטער ווילדע האבען מיר הונדערט פערזאן געמאכט צייכענס און דערקלערט, אז די ערשטער בעלאנגען צו זיי. די ציה איז אבער, וואס דאס לאנד בעלאנגט, פאנגען, צו די ארטיגע איינוואוינער, און

א בילד פון דער פערפלייצונג אין דרום-ענגלאנד

א בילד פון דער פערפלייצונג אין דרום-ענגלאנד

צווישען ווירדע שבתים ענגלענדער דערציילט זיינע ערפאהרונגען

ארויסגעריסען א קינד ביי א מוטער פון די ארעסט און ארויסגעשלידערט צו די שארס.

דאס רוב אויף יענע אינזלען איז א כבוד און א גליק פאר אפלי צו הייראטען א ווייטען, און נאך מעהר גליק און כבוד צו געפירען פון איהם א קינד, אויף דעם אינזלעל ראפא אבער איז פונקט קערפער און וואגט פון איהם אויס דאס בלוט. די ראטען א ווייטען. טאם איז דאס לאנג נישט גע- שטאנען, זאגט ער.

אין דעם דארף מאנאזאיק איז א מנהג צו מכבד זיין א נאכט מיט די שענסטע טעכטער. דער הויפט פון דארף האט טאמאסן איינגעלאדענט אין זיין טעגל- סטען שלאפעזימער און מכבד געווען מיט דער בע- ליבסטער טאכטער ווינער. נישט אנגענומען צווא פיהר וואלט געווען א גרויסע פעלייגונג פאר'ן הויפט, האט טאמאסן איהם נישט בעלייגט. ער האט דערגאן גענומען דאס מיהעל פאר זיין קעכין און ווייב, שפעטער האט דער הויפט געהאט גרויס בחו- פון אבאייניקעל א האלבען ענגלענדער.

אין דער צייט פון דער מלחמה האט א דייטשע קריגס-שיף גענומען טאמאסן געפאנגען און איבער- געלאזען איהם אויף אבאייניקעל אינזלעל, פון ווא- נען ער האט זיך קום מיט צרות געראטעוועט. ער איז אנגעקומען אויף דעם אינזלעל טאמאסן, און דאס איז פערליבט אין א ווייטער מיהעל, די טאכטער פון א דאקטאר, וואס איז דאס געקומען אויף א בעוויי- זי האט זיך אבער דעוואוסט, אז ער האט שוין גע- האט זעקס ווייבער און צוויי א צעהנבליג קינדער, האט זי פון איהם נישט געוואלט ווייטען.

ארויסגעכאפט אין מויל, כדי ארויסצוצווען זיך פונעם שאר. פעהאן א שרעקליכע פרייהא איז ים — דער אקטאפוס, אבאכטפסיגע בעשעפטיגט. די פיס זע- נען לאנגע, דינע, ווען דער אקטאפוס כאטש ציין א קרבן, פלעכט ער איהם זי לאנגע פיס איהם זיין קערפער און וואגט פון איהם אויס דאס בלוט. די ווילדע שטים דארט האבען א מיטעל געגען דעם אקטאפוס. דער שווימער לאזט זיך אראפ אונטער'ן וואסער, און ווי נאך דער אקטאפוס געהט איהם ארום מיט די לאנגע, דינע ארעמס, גיט זיך דער שווימער א הייב ציין אין דער הויף, און שלעפט מיט מיט זיך דעם אקטאפוס, אין דער הויף ווארט מען שוין אויף איהם, מען טוט איהם.

איינמאל איז טאמאס ארויסגעפאלען צו אג- אקטאפוס אין די הענט, טאמאס האט זיך געוואלט א הייב טון און ארויפשלעפען מיט זיך דעם אק- טאפוס, ווי די דאזיגער לייט טוען. ער איז אבער געווען צו שוואך, אנשטאט דעם האט דער אקטאפוס גענומען איהם שלעפען טיפער אין ווא- סער ציין. צו זיין רוה-פלאץ צווישען די קאראלען ריפער, און דאס מאכען א סעודה פון זיין קער- פער. גליקליכער-ווייזע האט עס גלייך בעמערקט זיין פרוי טאן, האט זי זיך שנעל צווינגערגעלאזען און וואסער און ארויסגעריסען איהם מאן פון דעם אק- טאפוס'ס הענט.

אין איינער ערשטער ווערט דער שאר פער- געטערט און מאז מקריב צו איהם קרבנות. מיט איהם א מענטליך ווערען אויסגעזען, טאמאס האט איינמאל געזעהן ווי אבאלטע פרוי, א מכשפה האט

טאמאס רישטאדערט און אנגעלאנגען, א גע- בורענער פון ביי-וועלאנד, לעבען אומטראלע, זיין טאטער, וועלכער האט דעם גאנצען לעבען געפיהרט מסחר צווישען פערשידענע האלב-וויילדע פעלקער און שטים אויף די אינזלען אין דעם דרום-טייל פון פאציפישען אקעאן, איז געשטאנען ווען טאמאס איז נאך געווען א יונגער בחור, די שטיפמוטער האט אגענומען די ירושה און איבערגעלאזען טאמאסען אויף גאטס בארעט. האט זיך טאמאס אוועקגעלא- זען וואונדערען איבער די דאזיגע אינזלען.

"אהערן-לאנד איז זיך אפגעווען דארט. וואו ער איז געקומען האט ער זיך גענומען אויף א ווילדע א ווייב און פאלד זי איבערגעלאזען מיט א קינד, און ווייטער געפארהען. די דאזיגער פרויען פיהלען זיך העכסט גליקליך, ווען א ווייטער הייראט זיי. איצט דערציילט ער אין א בוך, וואס ער האט באר- וואס אפגעדרוקט, זיינע ערפאהרונגען דארט. זיין ערשטע פרוי איז געווען טאט, וועלכע ער האט געטראפען אויפן אינזלעל סוואר, טאט האט איהם איינמאל געראטעוועט דאס לעבען.

די איינוואוינער אויף יענעם אינזלעל האבען קיין מורא נישט פאר הייפישען (שארס) זי לא- זען זיך אומטערן וואסער, ווינען אונטער די שארס מיט שרעפ פערציגע מעטערס, וועלכע זי שטע- כען ציין די שארס אין די בייכער און טויטען זיי. טרעפט אבער, אז א שארס כאטש ציין א האב- האב אדער א פיס פון שווימער דאן איז שלעכט: דער שארס וועט איהם אומגעקלעפען, טאמאס האט איינמאל געזעהן ווי א שווימער האט זיך אליין אפגעשניטען די פיס, ווען א שארס האט איהם

DOKTOR
H. WOLKOWSKI
צעגענליאנא 4, מעל. 216-90
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און ווענערישע קראנקייטען, מענער-שוועכע, אלע ארט, אפאליזען, עלעקטראטראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראלען.
נעמט אן פון 8-2 און פון 5-9 אונטער.
בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

מלאונ-קינא-טעאטער
ZACHETA
26 דעצעמבער 26
היינט און פאלט מען!
דאפעלטער פראגראם:
- I -
ענטשיידענדע נאכט
עראטישע דראמע פון רוסישען אפיצירען- לעבען. אין דער הויפט-ראלע
Suzi Wernon
- II -
"מיט בירדן אויפן נאנד-פאר"
פאליטישע סאטירע פון דעם רוסישן מענטשן 4 נאכטאמאן שבת און זונטיג 12 א וועלכע ביימאג.

זיינע קינדער

ס'איז שוין געווען ווייט נאך האלבער נאכט ווען ער איז נאך א היליגנאקע אין טאגטאן צוריק-געקומען א היים.

געזענדיג אויף די טרעפּע האט ער דערזעהן פאר זיך עפעס א דאמפּע אין א קאסטלע פון א קראנקען-שוועסטער.

ביי די וואוינונגען פלעגט זי זיך אפּשטע-לען, געווענט מיט די אינגעלעך די זומערן פון יעדער וואוינונג, דורכגעלייטעט די צוגעשלאגענע אויף די סטראנען ווייט-קארטען און יענענען העכער. ענדליך האט זי זיך אפּגעשטעלט ביי דער טיר פון זיין וואוינונג און האט אפּגעפלינגען.

ער איז געשטאנען מיט זי שטאַק נידריגער און געהערט ווי די דינסט האט איהר געשטעלט די טיר. האט געהערט ווי די אייבערקאנטע האט געשרענט, צי דער קינסטלער איז אין דער היים, און נאכדעם געפערטען אפּערליכענע צו ווארטן אויף איהר, ווייל זי דאַרף איהם האבען וועגען זעהר א וויכטיגען ענין. די נייגיריקייט האט איהם געוואונגען ארויסצולאפּען שפּעל אין שטוב.

— אויף איין ווארט עפעס א דאמפּע, — האט איהם אין פערצייטער געמאלדען די דינסט. ער איז אריין אין קאבינעט, די שטרענגע קראנ-קען-שוועסטער איז איהם נאכגעפאנגען.

— איהר זיט דער קינסטלער ביכאוו? — האט זי איהם געפרעגט מיט א זאכליכען טאן.

— איך, — האט ער געענטפערט, קינענדיג אויף איהר פערוואנדערט.

זי האט אומגעפערט איהר זיידענע ביי-סעל, ארויסגענומען פון דאָרט א פערמאכטען קאנזערט און שוויינענדיג איהם איבערגעגעבען. ער האט איהם אפּגעשטעלט און דורכגע-לייטעט, און זייערער יויק! כ'האב דיר געבוירען א זאָהן! כ'בשט דיר, קום צו מיר אין קליניק. כ'בין קראנק. כ'ויל דיר זעהן, קום. כ'ווארט אויף דיר... דאָס יונגעל איז עהנליך צו דיר. כ'קום דיר, כ'ליב ווי פריער, דין מוסיק.

מוסיק, מוסיק... ווער זע-אז עס? האט זי זיך פּעטיט צו דערמאנען.

אך, יא, אזוי דוכט מיר, האט מען גערופּען יענע בלאנדנקע מאָדיסטקעלע, מיט וועלכער ער האט באַקאנט פאַראַהערען בשעת א רעדען אין א טייער.

אין א וואך ארום האט ער איהר שוין גע-געבען צוקערקעס און בלומען, איינגעלאדען איהר אין קינא און קאפע און איינמאל אפילו האט ער איהר געבראַכט צו זיך אין אַטעליע, ווייזען איהר עפעס א פאַרטראַט, וועלכער איז זעהר עהנליך צו איהר.

זי איז געוואָרען זיין געליבטע. און פונדעסטוועגן נישט אַנגענומען דאָס איז געווען, ווען זי האט איהם אַמאָל געמאלדען, אז זי איז פערפאַנגען אין סראָגען, וואָס אַבער האט ער געקאנט טון? זיין טייטער איז שטענדיג געווען אַפּען פאַר איהר.

נאך אייניקלעך יאָרן ער געוואָרען צו איהר גלייכניסטיג, ווי צו א נישט איינגעקענעטע עסקין, וועלכען ער האט צופעליג אַנגעוואָרען עפעס אויף א שטיקל פאַפּיר, ער פלעגט איהר אומגענומען קאָלע, זי פלעגט וועלטענער קומען, און ווען ער האט זיך מיט עסליכע חרשים צוריק איבערגע-קליבען אין אַפּאָדער צימער, האט ער איהר אפילו דעם נייטע אַדערט נישט אַנגעגעבען.

— מיר פאַהרען? — האט די קראנקען-שווע-סער איבערגעווייזען זייער עראינערונגען.

— געוויס, מיר פאַהרען, — האט ער געענט-פערט, געהענדיג זיין הוט.

שוויינענדיג זענען זיי פאַראַס די טרעפּע, שוויי גענדיג פאַרויס אויף דער גאָס און צוגעקומען צום פּלאַץ, וואו עס זענען געשטאנען די שטאַנענדיגע איינזאמלעקעס. די שוועסטער האט איינעם פון זיי געזאָגט דעם אַדערט, זי האָבען זיך אַריינגעזעצט און אַוועקגעפאַהרען.

די קירצע זומער-נאכט האט שוין געהאַלטען ביים אויסגאנג, די גאָסען זענען געווען פּוּסט, גע-לויכטען פון דער לבנה און בעצירט פון בירע זייטען מיט בליהענדע אַקציעס. ס'האט געפלאָנען א קייל ווינטער און דער ריטמישער לויף פון די פערד האט איינגעווייט.

— אַרעמע, אַרעמע מוסיקעלע! — האט ער זיך געשראָקט, — וויפיל צרות זי האט געוואָלט אים-שטיין צוליב איהם! איצט איז זי קראַנק, אפּער געפאַהרען? אַדער האָט זי געטאָן?

זי זענען געבליבען שטיין ביי דעם קליניק, שוויינענדיג איז ער נאכגעפאַנגען די שוועסטער אויף די טרעפּע און איבער די ברייטע קאָרידאָרען. ביי א טיר איז זי געבליבען שטעהן און קורץ געזאָגט:

— דער דאָקטאָר האט מיר ערלויבט צו ברענגען איין צו דער קראנקער, נאָר מיט איין בעדינג: — אומערנען און א סך רעדען איז שווער פאַר איהר.

— כ'פערשטעה, — האט ער שטיל גע-ענטפערט.

זי האט פאַרוואַנט אַ געפערטע דעפערט די טיר פון צימער און איהם אַריינגעפיהרט. אין צימער איז געשטאנען איין בעטלע, אין א שטייפּען ווייטען קאפּ-שיצער, אויף הויכע קישענס, אונטער א פרישען העלען צוועק איז געלעגען מוסיקעלע.

די שוועסטער האט איהם געוועהרט צום בעט, אַנגעוויזען אויף א שטאָל און שוויינענדיג אַרויס, צאָרט און ווייך האט ער זיך צוגעהערט צו דער קראנקערס האַנט און בעמערקענדיג דעם שטאַנענדיגען געבען איהר קנע, האט ער איהם א קוש געטון אין שטערלעך כדי צו פערשטעלען איהר פאַרגעניגען. אין דעם מאָמענט האט ער באמת דערפילט א זיסע רחמנות און צאָרטקייט צו דער פּיצעלידער, ריהרנדרער בעשעפּעניש.

פאַרוואָס האָט זיך גאַנציש געווייזען אין דער לעצטער צייט? — האט ער געפרעגט מיט א לייכטען פאַרוואָרף, נישט אַרויסלאָזענדיג איהר האַנט. — כ'האָב דאָך דיר אומעקום געזוכט. כ'האָב זיך נאָכגעפערט אין געשעפט ביי דיר, וואו דו האָסט געפאַרבייט נאָר מען האט מיר געזאָגט, אז דו ביזט שוין לאַנג פון דאָרט אַוועק.

אין זיין געווען אין אַדערטען-ביראָ, — האט ער ווייטער געוואַרעט געלייגט, וואונדערנדיג זיך אַליין, וואָס דאָס אַלץ איז נישט אמת. פערלעך האָבען א בלאַנק געטון אויף איה-

רע וועט, האט זי דעם צעקענט די לעצטע חרשען ארבייטען אין א געשעפט! וויפיל דערנידערנאך, ס'איז איהר אויסגעקומען איבערצולעבען, און הויפטזעכליך, הויפטזעכליך האט זיך איהר געראטט צו ער מיינט זי אים...

און זי האט זיך פונדערגענוינט.

ער האט זיך דערמאנט וואָס די שוועסטער האט איהם אַנגעזאָגט און ער האט זי געטומען גע-רוהיגען. דאָס אַלץ האט זיך איהר נאָר אויסגעווי-זען! אין דער אמתן ליבט ער נאָר זי אַליין, איז ער דאָרף זי דאָך זיין פּולשטענדיג ריהג, איז וועט ער שוין נישט אויפהערען זאָרגען פאַר איהר אייניקלעך, אויף דער אויסשטעלונג וועט מען אפּער-קומען ווינס א בילד, דאָן וועט ער פאַר אן אַלע-מען פערלאָזען און וועט אַוועקפאַהרען נאָר מיט איהר און מיטן קינד ערגיץ אין א געזענשט ווי קעלע אין דרום.

די טרעפּען האָבען זיך אויסגעקענט פון איהרע וועט. זי האט געשטיממעלט מיט א קינדע-שען שטייכעל, איהר פנים האט געקומען פאַרב-ס'איז אריין די שוועסטער, האט אויף איהם צוגעדאָן א קוק געטון און גענומען זיך זאָרגען-ליב צוירעכט מאַכען די קישענס אויף דער קרא-קערס בעט.

ער האט פערשטאנען, אז ס'איז צייט אַוועק-צוגעהן, צאָרט געזענעט זיך מיט דער קראנקער, און צוגענענדיג איהר פון היינט אָן צו בעזוכען יעדען טאָג, איז ער אַוועק א געריהרטער און מי-דער פון דער שטאַלעזער נאכט, פון דער היליג-קע איז שטאַלען און פון די אומערלויכענע איבערלעבונגען ביים בעט פון דער קראנקער. ווען ער איז אַהיימגעקומען איז שוין געווען פאַרטאָג, אפּעפּענענדיג זי טיר פון שטוב, האט ער בעמערקט אין בריק-קעסטל א לאַנגען קא-ווערט. ער האט ארויסגענומען דעם בריק, אויפגע-עפענט און איבערגעדרייעט:

טייערער יויק! כ'האָב דיר געבוירען א זאָהן. איך בעט דיר, קום צו פאַהרען צו מיר אויף זומער-וואוינונג. כ'בין שוין פּעסע נעזאָר, אייניקלע-וועל איך צוריקגעבן אין דער אַפּערטע, איך וועל ווידער טאָנען, כדי געפערען ווערען דיר ווי אַמאָל. קום צוגעהרען! כ'ווארט אויף דיר! כ'קום דיר! כ'האָב ליב ווי פריער, דין רוסע.

פון רוסע: **הבט בונא**

מ. י. סמאלארזש

אפּענע מיידער

(דערציילונג)

נעוידעס דעם גרויסען ליבען מענט-יעקב מארינאטאק.

לען, מיט די קאפּלעך און מיט קלאַפּענדיגע פערצ-לעך, האָבען זיי זיך בעמיט, איבערצושטייען איינס, ס'ווייטע, מיט די, וואָס האָבען נישט גע-קענט, האט ער מיט זיך געזאָגט, נאָכ'ן דאווענען האט ער זיי צוזאמענגענומען, זיי אַרומגעבונדען מיט די באַשליקלעך די קאפּ און זיי אַהיימגע-פיהרט. יעקב מאַר, האט צוליב דעם, זיך שטאַק איינגעקלייבט, זיי די אלמנות און קליינע יתומים, אויפן פּערזענלעך, ווי ער האט געוואוינט, האט מען נישט אויסגעוואָרען, געזען טעג, מיט דרך ארץ, צו דערמאנען זיין נאָמען, א סך האָבען איהם פשוט, מקנא געווען, גע'טענה'ט, אז ער קוילט זיך, ס'איבער לעבען.

די טעג, זענען נאָך, ווי עס איז א דורך, נאך די נאכט, האָבען זיי געצויגען זעהר לאַנג, באלד, ווי די נאכט איז האַטטיג צוגעפלאָנען און דער הומעל, האט זיך נידריגער, אַזאָ פאַרפאַנגען די עקען שטעטלעך, ממש זיך צווייפּענדיג אפּען. מיט ד'ערד און דער ווינד האט גענומען פליקען, שטיקער שטיקלעך, פון פערפלינגען שטעטלעך און זיי אַנגעפילט מיט א ווילדען געוואל - האט עפעס באלד גענומען פליקען ביים האַרץ, און יע-דער, ווייטערדיגע שעה - האט ווי א גרויסע, שוואַרצע, קראַה, גערושטעט, מיט מינוטען - שטאַלען, שטיקער ליב, שלאָפען גאָהן, האט זיך נישט געלאָסט, ווייל מ'איז נאָכ'ן טאָג, געווען איבערגעשטאָנען ווי נאָך א שרפה: און כּתם דער שלאָף, איז עפעס געווען, אַזאָ לויזער, אַזאָ האַכער, אַזאָ שפּירעוואַרע און גאָר אַליין צו-זאמענגעשפּינט, צוזאמענגעוועבט, פערשידענע, ווילדע מעשיות, דער מונש, האט זיך געמאכט - כ'ויל, פון גאַנציש וויסען, ס'גייט מיך נישט אָן - און דער שלאָף האט דווקא געווארעט, גע-רייצט, געצוואנגען זיך צו דערמאנען, אַלע אים-טעלישע מעשיות.

ליינע, קינדער, זענען געשפּינגען, פון שלאָף, געשרייען, ס'האט זיך, מסתאם געהאלט: אָהן א שיעור, טויטע, מיט סוויטען טעמפּיקעס, אויף די קעפּ, פערקאָלעטע פּענסטער, מיט רוי-כערנדיגע, צאנקענדיגע קאנאניקלעך, דערנעבען, נעוידעס דעם גרויסען ליבען מענט-יעקב מארינאטאק.

נעוידעס דעם גרויסען ליבען מענט-יעקב מארינאטאק, ווייטע לייווענט - דאָרט, אַהין, קומען יעדע נאכט די טויטע, וואָסען זיך די נשמות, יא, די נשמות זענען געלעבען קאפּעס פונדערגעט, צוזאמענגעדרענגט אין די שטובען און געלויפּען, געשטאַממעלט, אויף די צושראָקענע מענטשן, מיט די שטייט איבערהאַלטענע פּענימ'ער.

דער איינציגער, וואָס האט געוואלט, איז געווען שטעטלעך, אַזוי געווען יעקל מאַר, כּמעט, גאַנצע טעג און נעכט, איז ער אַרומגעקראַכען, פון איין קראַנקע שטוב און דער צווייטער, אומע-סאם געהאָלטען דעם דאָס, נארייטע, היימישע רחאות, גע'עצ'עט, ווי אַזוי זיך אומצוגען, מיט'ן קראַנקען, מ'האט איהם אויסגעהאַרט, מיט גרויס פערטרויען, געקוקט, אויף איהם, מיט דרך ארץ און מ'האט געלייגט געוויינט, אויף זיינע רייד בכלל, אַזוי ער דורך דער צייט פון טיפּים געוואָרען, דער אַנזעהענדיגסטער מענטש אין שטעטלעך, אפילו דער גאַלטער דאָקטאָר, האט איהם צוגעטיילט גרויס פּאָר, וואָס מעהר די בהלה, איז געוואָרען גרעסער - פאַרן מעהר, איז ער נישט אַפּגעשטאַנען, ער האט זיך ממש מוסר געש געווען, וועדען אינדרפריה, און פאַרנאכט, האט ער זיך, מיט מעהר קינדער געשלאָפּט אין בית-המדרש אריין, זאָגען קדיש, די קינדער, האָבען זיך צו איהם צוגעצונדען, איהם גערופּען זיידע, און אין א גוטע מינוט, איהם געקרייזעלט ס'קליינע, גראַהע, בערערלעך, געשפּילט זיך מיט זיין קאָכניצען, שטעקען, און ער האט גאַנציש, בעמערקט, געשמועסט מיט יודען, ווען ער איז שטיל געוואָרען, האט ער זי געזעלט, איבער די בעקלעך און גוטמאטיג זיך געבייזערט:

— נישט, צי נישט, נאָר איינמאל אין א בלויען, בענין, איז ער אַליין אויף געכאַפט געוואָרען, צוריקגענענדיג פון א משאור, פערזאָגט אין טרויעריגע מחשבות, איז איהם אויסגעקומען, דורכצוגעהן - א קליין, פער-שניט, בושאָנע וואַלדעל, אינדעם, האט ער זיך, עפעס פערשטעטעט אין א בויז און שטארק זיך דערשראָקען, ס'האט איהם, עפעס א פערפלאַנדע געגעבען די איינען און א ווייט ציטערדיג פלעמעל אין בלויען חלל, האט עפעס געמיניעט, געוואונ-קאן צו איהם, ער האט געפירט אייניגע מאָל געהערט, ווי מ'רופט איהם ביים נאָמען - יעקלע! - יעקלע!

ער האט זיך מסער געווען, אז ס'איז א פערפריהעניש, א שפיצעל מן יענע לייט, איז ער אַזוי געבליבען שטען ווי פערטייטע און זיך נאָר-נישט וויסען געמאכט, אין דעם דערנעבן ער א

לאַנגע, בלויע, אַרומגעפליעלטע צאנג, וואָס פאַסטט אין דער לופט, גאָרערט פאַראַס אויף דער ערד... מעהר האט ער נישט געקענט אויסהאַלטען און איז געפאַלען, אַדורכגענידען יעדען האָבען איהם אַפּגעמונטערט און אַהיימגעפיהרט, ווען מען האט איהם געלייגט אין בעט אַליין, האט מען גע-זעהען, ווי ס'איז ביי איהם נשמה צורה געוואָרען די גרויסע האָהר אַפילו זענען אויך עפעס פערזעלט, אַפּגעפלאַקירט געוואָרען, דער שטערן, א רויטער, אַפּגעפלאַקירטער, האט זיך געטויט אין שווייט, די אַפּלען, פערלאָפּענע, האָבען זיך אַרומגעקלאָפּעט אין די ווינקלען און געפלינטעלט טאָממוועטע, טעמפ, ווי ביי א שפּעס, ער האט אייניגע מאָל אַנגעהוי-בען צו דערצוגעהן און צו וויזען מיט די הענט, וואָס מיט איהם האט געטראָפּען, נאָר מ'האט גע-זעהען, ווי ער ווערט זיך מיט די רייד, ער איז צוהאָט און פיל ווערטער געדענקט ער נישט נאָכ-צוואַנגען, און איינמיטען רעדען האט ער אַנגעהויבען כּאָמערן, פייפּען, שטאַרען מיט דער נאָז, אין יענעם פריהמאָרגען, האט זיך ס'שטעד-טעל, א פאַר מינוט, ווי פערקייכט און מענטשן זע-נען געבליבען שטעהן ווי דערוואַרען, מיט מאַכט-לאָז, צעקוממען, אַפּענע מילדער... —

דערנאָך איז געוואָרען אַפּגענעליק אויפ'ן פערזעל, אַהין צו יעקלע מאַר'ס הויז, ווייבער, מיט אומגעוואָנענע, קלעפּענע פּענימער, מיט פער-ראַפּיעטע ווייטע, האָבען זיך געשטעלט אין פאַדער-דייזעל, אויסגעלאָזט זי אויגען און געקניפט זיך שטיקער פנים, יודען, מיט פלעטערדיגע איהם אין די בערד, האָבען זיך אַריינגעפאַקט אינעווייניג, געוואָרען א פליק אויף דעם גע'ווייזטען און באלד איהם צוריקגעכאַפט, אַפּגעוועזען און נאָכדעם במיניש זיך געשטעלט אויפן אויער: — ער איז פערביי, דער בעל - דבר האט איהם געפאַקט, די יונגעלעך, די קליינע יתומים, זענען גע-קומען צווייפּען צו זייער אַפּטורפּוס - נאָר מ'האט זיי נישט צוגעלאָזט, אַוועקגעטריבען, האָבען זיי זיך פערוואָלטעט, געשטעלט גענענאָיפער, מיט די סיגורמלעך אין די הענד, געלעקט די נישטערדיגע פערטריקענטע ליפּעלעך, געפלינגעלט מיט די איי-געלעך אויף די גראַזע צאַפּעס איין, וואָס זענען אַרומגעפלינגען פון משוענדיגען דאָך און זיך אַג-געשפּאָרט אין יעקלע מאַר'ס ליפּטשטיקעס און מיט א געהאַלטענער נייגיריקייט, האָבען זיי געווארט אויף די ציטערדיגע, בלאַזע פלעמעלעך, וואָס ווע-לען אַוואַד באלד אַרומפלאַטערן אויף די גראַזע צאַפּעס איין... —

די גאסען פרוי אויף אירער בעשיצער

פיהרען א כאמה מיט'ן הייז-ווירט, מיט'ן האמאריניא. וו.

לעטען יאקובאוויטש מיט א שטעקען, ווי גרויס ער איז. אדאלף האט זיך פערשטייט זיך, אבער נעמען פאר זיין פעטער, און דאן האט זיך סטודירירט א ווארף געטון אויף איהם. דער יונגער יאקובאוויטש האט דאן ארויסגע- כאפט א רעוואלוער, און אויסגעשטען אין דער לופט. דערנאך האט ער די רעוואלוער-לופע גע- פירט.

(2) אין דעם הויז - פעטריקאווער 149, וואס געהערט צו א געוויסען די יאקובאוויטש, האט גע- וואוינט א לענגערע צייט אין א צווייטער-דייגער דירה די פראטעסטאנטע, פאנאט סטודירירטעק.

מילא, געוואוינט ווי געוואוינט - דאס גייט נאך יאקאב מיט - אבער דאס ערשטע איז, וואס די לאקאטארען פון דעם הויז האבען זיך בשום אופן נישט געקענט צוגעוואוינען צו די סקאנדאלען, וואס פלעגן ביי איהר סאגראין סאגראויס פא- קומען.

פערזאנלונג פון "זופ" לאקאטארען

(2) אויף דער עהרנשטעניגער בעריכטס- פערזאנלונג פון די לאקאטארען פון דער "זופ", קאלאניע, האבען די רעדנער צ. א. געפאדערט, מיט'ן זיך ווערנען מיט א פעטיצע צו דער וואר- שאווער, "זופ", צו די פרייען פון דירוז וואלען צוגעפאסט ווערען צו די פערזאנלונג פון די לא- קאטארען, אזוי אז דאס דירה-נעלד וואס נישט אויסמאכען משה, ווי 20 פראצענט פאר'ס ביזנעס- לופט איז געפאלען יענעווער, צו מיט'ן ענין פערקלערען דאס דירה-נעלד פערנעהמט זיך דער רעגירונגס-קאמיטאר פון "זופ", וועלכער האט פארגעשטעלט צום בעשעפטיגען אין מיניסטערי- פאר געוועזענע ליכער שוץ א פראיעקט פון רעד- צירען דאס דירה-נעלד אין די הייזער פון "זופ" אין לעדן - אויף 15 פראצענט.

אפטייען היינטיגע נאכט-דייטשערען

(2) היינט ביינאכט דייטשערען: ק. ליינווע- בער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. הארמאן (מלינאדסקא 1), וו. דאניעלעק (פערטקאווער 127), י. צימער- (וואלשטאטקא 87), פ. וואלשטיצקי (נאפיוורקאו- פקיענא 27).

צירקולאר פון פינאנץ-מיניסטעריום מאכט א סוף צו די אויגערופענע "גראשענדיגע עקוועזיעס"

(2) די לאדער פינאנץ-קאמיטעט האט עהער- נעמען געקענט א מיניסטעריאל-פערזאנלונג, וואס פערזענליכע אויסגעזאגטען בדרך עקוועזיע פארלעגענע גראשענדיגע דאס אויסמאכענע פון געלעכעטע פאסט אים מעהר וויפיל זי פער- טענען.

אויפ'ן יסוד פון דער דאזיגער פערזאנלונג זענען איצט בטל געווארען עקוועזיעס פון שטייע- חובות קלענערע פון א זאטע. דאס אלע "קלענע" וועלען פון איצט אן צוגעזעכענע ווערען צו די לויפערע אפגעשטראנגען.

אוי-אוי-אוי! ... הייז-ווירט לאדען האמאריניעס צום ונטנה תורה...

(2) אויפ'ן יסוד פון א מיניסטעריאל-פער- זאגטען וואס דערנאך האט איהם איבער- קאמאנדיקטע אין דער ערשטער אינסטאנץ די לוי- טעס פון שטאטישע געוויסען.

די דאזיגע אינפארמאציע ווערט געבראכט אין דער עקסטרעם-באדע פערזאנלונג פער- זאגטען.

אויפ'ן יסוד פון א מיניסטעריאל-פער- זאגטען וואס דערנאך האט איהם איבער- קאמאנדיקטע אין דער ערשטער אינסטאנץ די לוי- טעס פון שטאטישע געוויסען.

היינט - איזונג פון קהלה-ראט

היינט קומט פאר א איזונג פון קהלה-ראט, אויף וועלכער וועלען בעסערעס ווערען די פראגען וועגען פאסטען די מקוה אויף גראנסקא נאט, בעפאלעכטיגען די פערזאנלונג אויסצושטע- לען וועלען אויף 120 טויזנט דאסעס, כדי אדורכצופיהרען די פאס-אקציע.

דער פונט משה צעדערבוים איז ארויפגע- טרעטען פון קהלה-ראט, אויף זיין ארט איז גליי- פון דער אנדער-פראקציע ה' גרשון וואלמא.

ערשטע אפרעטור איז פוילען

פאר ייד-אויסארבייטונגען ווערט אויסגעבויט אין ראקיסשע

(2) ביזנעס, ווערט אין דער פארשטאט פון לעדן-קאמפאניע געבויט די ערשטע אפרעטור אין פוילען פאר ייד-אויסארבייטונגען, און היינארהר פרייה- לינג וועט זי שוין פארשטענדיג אויסגעפערמיגט ווערען.

ווי געזאגט, וועט דאס זיין די ערשטע יי- דענס-אפרעטור אין פוילען.

לעצטע עתה האט מען זיכערנסט פארשטירט אין דער שווייץ, און מהמט דער דאזיגער אפרעטור טאקע איז ענטשטענען א שווערער סכסוך צווישען די שווייצערשע אפרעטורער, און ווייטער פערבאנד דארטען האט זיך אויסגעלעזט.

דער דירעקטאר פון דעם דאזיגער פערבאנד ה' בוימערסטען איז מיט עטליכע טעג צוריק געק- מען קיין לעדן, און מ'שמועסט, אז ער וואלט אי- בערנעמען די דירעקציע אין דער אפרעטור.

א וועלכעסמארד

(2) נעכטען ביינאכט האט אויף קרוסנא 21, אין זיין אייגענער וואוינונג אויסגעשטראנקען פארמא- זיין דער 25 יעריגער בראנסקאו איראן. פאנאטאווע האט איהם אפגעפיהרט אין רא- דאנשטער שפיטאל. די סיבה פון דעם וועלכעסמארד - פרום איז לעצטע עתה נישט פאסטגעשטעלט געווארען.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר
אירען, נאז, האלץ און לונגען-קראנקהייטען
11 ליטמאפאר 9 (קאנטאנטינער)
שטעל 127-8
שפערשטונדן פון 12-2 און 5-7
נעהמט אויף 16 אין לעשטיגע ווערסער 17
פון 10-11 און 2-3 נאכט.

טעאטער "סקאלא"

איינלעט צו זעהען
די לעצטע 3 גאסטשפילן
פאר אפמאך פון לעדן
פון דעם וועלט-בעריהמטען קינסטלער
ד"ר פאר
באראטאו

צוזאמען מיט'ן ערשטקלעסיגן אנטשטאנד.
היינט, מאנטאג, 9 אונט
לעצטע פאפולערע מארשעלונג
פרייז פון 60 גר. ביי 220

צום לעצטן מאל לכבוד דעם 70-יגריג
וועלכער געהערט הויפט-אויף
הענש פארמא

מארגן, דינסטאג, 9 אונט
פרייז פון 60 גר. ביי 220
אויפ'ן אלגעמיינעם פערלעבן
צום לעצטן מאל

דוד גאלדער

מיטוואך, ד. 8-טן מערץ, 9 אונט
לעצטע געזונטונג-פארשטעלונג
שלום א'ס מיטשטערנערק

גאט פון נקמה

בילדען צו בעקומען אויף פעטע פון טעאטער.

4 פער'חלשע ארבייטער

(א) ביזנעס, "אקופירען" שוין דייט 4 וואכען
"מאריין טימאנא" פאבריק (דאנאווארשטיקאו 8-6)
די ארבייטער, וועלכע די באנקראטירטע פירמע איז
געפליבען שולדיג צו סך ארבייטס-לויזן, דער סי-
דיק פון דער באנקראט-מאטע זוכט א בעלן אויף
צו פערזיגנען די פאבריק, בכדי צו קאנען אויסצאה-
לען די ארבייטער זייער חוב, און דערווייל זיצען זיי
די אויסגעווערעטע און אויסגעשטעמטע ארבייטער
אין די מאינערען פון דער פאבריק און ווארשטע-
נעכטען האבען דאס גע'חלש'ט 4 מאן: רא-
מאן קאזמירעוויטש, קלארא פשיבילאוויטש, מאריא
וואנאווסקא, און מאריא באלעס. פאנאטאווע האט
זיי געמאכט קומען מיטשטערען.

א שפונג פון 2-טע שטאק

(א) מהמט פאסט א מיטשטערשטענערעניש אויף
לאוויצקא 7 בעפאלען געווארען דייט צוויי
אומבעקאנטע דער קאפראל קאנטאנטי דא-וויטש,
וועלכער איז א דערשטאקער-אראגעשפרינגען
פון צווייטער שטאק, און זיך מוראדיג צווינגקט
דעם גאנצען קערפער, אין א שווערען צושטאנד האט
מען איהם אפגעפיהרט אין מיליטעריש-שפיטאל
פאליציי זוכט די אפפאלער.

הייז-ווירט לאדען האמאריניעס צום ונטנה תורה...

איהר זאגט, קענט איהר מיר אזוי גוט, דארפט
איהר דאן וויסען, אז איך יעדן נישט אזוי אין דער
וועלט אריין

— אבער איך צווייפעל נישט, ענטשענדיגט,
איהר פערשטעהט מיר נישט, איך מויל דערמיט צו
זאגען, אז איך בין גאר א בעזעסער און מויל ווי-
טען מיינע פליכטען, יעדענפאלס זאג איך איך
צו, אז איך וועל אנהערנען אלע מילען, די ערשטע
אויספארשונג וואס זיך וואס שנעלער ענדיגען, כדי
די צוויי מענטשען וואלען נישט דארפן לאנג בלייבען
ביי אונז

— דאס איז ווער גוט פון אייער זייט, אייער-
גענט לייגט דאס אין אייער אינטערעס.
— פארוואס טראכט איהר אזוי? וואס האב איך
פערזענליך פארא אינטערעס אין דער מאנצער-
געלעגענהייט, אויסער א דינסטליכער

— ווי וועגט איהר אירעניטירט זיך, לויט אייער
בערוף דארפט איהר האבען א בעסערע אירעניטאציע
אוי, אוי, איך בין פעסע חושט אבער איך
האב עס מורא פאר'ן מויל צו ברענגען...

— פארוואס האט איהר אזוי וועגט מיר, און
דרייסטקייט, איך בין גאר א פרוי און בעזיך די
דאזיגע אייגענשאפטען מעהר ווי איהר

— אבער דאס איז דאך נישט אויף קיין
טעלעפאניש געשפרעך, טוט מיר די טובה און
בעשטימט מיר אציט און א צייט, ווען איך וואלט
זיך מיט איר וועגען, איך זאג איך צו, אז
איך וועל זיין פולשטענדיג העפליך און געהארגאט,
וואס זיך דער ריכטער כמעט ווי געפערען

— דאס דאזיגע רעדען אליין איז שוין נישט
קיין העפליכקייט, אזוי איך וועל זיך מיט איר
וועלען וועגען, וועל איך דאס אליין פון, איך וועל
נישט קוקען אויף קיין דאמער-ווארט, איהר מ'זאגט
וועל גלייבען

(פאנאטאווע, קאמט)

הייז-ווירט לאדען האמאריניעס צום ונטנה תורה...

נישט מעגליך הער ריכטער, ווי פאלט
איהר אויס

— אזוי איז עס איך שטעל עס פאסט מיט דער
גאנצער קאמפאניע, אז ער וואלט אנהערנען
צו רעדען, וועט איהר זיך אויף, אין דעם איבער-
גען, איך קום אין א שעה ארום אין דער פאליציי

דער ריכטער האט נישט בעוויזען אוועקצו-
לעגען דאס טרייבעל, ווי דער טעלעפאן האט ווייטער
האט עס א קלוג געגעבען

דאס איז געווען די פאראגין, וועלכע האט זיך
געוואלט דערווייטער וועגען דעם רעוואלטא פון דער
אקציע צו כאפען מאקס.

— אלץ איז אזוי געשעהן, ווי איהר האט
געזאגט

— ס'געפאלט מיר אייער העפליכער טאן,
ווי קומט עפעס אזא ענדערונג אין אייער בעזיהונג
צו מיר

— איך וועל אייך זאגען דעם גאנצען אמת,
איך גיב זיך אונטער, איך רעווגיר פון דעם קאמף
מיט איר, ווייל איך ביהל, אז ער איז פא- מיר
פערשפילט

— איך האב גארנישט ברעה מיט אייך צו
קעמפען, איהר ווילט מיר עפעס איינרעדען, אלץ
וואס איך טו ווי מאנעג דאס זאל נישט זיין אין
פאר אייער טובה וועגען, איהר וועט זיך אין דעם
ברוב איבערצייגען, און דאן וועט איהר דאס אליין
מוזא זיין, איצט פערשטעהט איהר דאך, אז נאכערס
ווי איך האב איך געגעבען גלייך ווי די הענד אריין
דעם ריכטיגען מערהער, וועט איהר בעפרייען דאס
פרייליך וויספעלד, איהר הערט וויספעלד, און דעם
ינגערמאן, וועלכע איינער פאליציי האט גאנץ אמת-
שולדיג פערזאנלעך

— פערשטעהט זיך, ווי גאר סוועט זיך ארויס-
ווייזען, אז דאס וואס איהר זאגט שטימט מיט דער
ווערליכקייט

— איהר צעניפעלט בוך אין דעם? אייג, ווי

הייז-ווירט לאדען האמאריניעס צום ונטנה תורה...

מישפחות איז פלאמען

טענסאציאנעלער ראמאן
פון יודישען פאמיליע-לעבען

די מיטען האבען זיך געווארען דעם, אויס-
פארשונגס-ריכטער ווי שווען, ער האט געוואלט אויף
אזענסטער, הגם ער האט געוואוסט פון פריהער-
אויס, אז דער ערשטער וועט זיין אונטער ווי ער
וואלט, אז מ'וועט זיכער אויף דעם אנגעוויזענעם ארט
טרעפן דעם געווענענע מערהער, ער האט דאך
געוואוסט, אז די פאראגין ווארפט נישט ארויס
קיין ווערטער מיט'ן ווייב און אויב זי האט געוואלט,
פאר דאס געזיגט ער זיך, איז עס א פאקט, אבער
דעם אויספארשונג-ריכטער האט אבער אינטערעסירט
אזענדיג פאקט, ווער איז די דאזיגע פאראגין? פון
וואסן בעסט זי זיך? פון וואסן ווייט זי וועגען
זיין און אלעמען? פון וואסן קען זי זיין פרייווא-
טען לעבען?

— זי איז זיכער נישט קיין פרעמדע, האט ער
איר געטראכט, איהר גאנצע געזונט ווירט אן
אזענדיג, בעזונדערס דאס וואס זי שטייט יעדעס
מאל אונטער דעם נאמען וויספעלד. גיין, ער טוט
נישט גוט, וואס ער קריגט זיך מיט איהר, וואס ער
ווייזט איהר ארויס אזויפיל גרינגעצונג, ס'וואלט
גלייכער געווען ווען ער פארבט מיט איהר זיך צו-
גאנצען, און קומען צו א פערשטענדיגונג, ווי
קלא און דורכגעטריבען ער זאל נישט זיין, האט ער
געזעהן, אז די כלומערשטע פאראגין איז קלוגער
פאר איהם, און אז ביי איהר האט ער אין יעדען פאל
פערשפילט און דעריבער האט נישט קיין זיך ווי
איהר אקענטענדיג.

מיומנות-פרטיות